

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
CURSO 2020 - 2021
Educación Plástica, Visual e Audiovisual**

**IES Fernando Esquío - Neda (A Coruña)
DEPARTAMENTO DE ARTES PLÁSTICAS**

ÍNDICE

1. Introducción e contextualización

1.1 XUSTIFICACIÓN

1.2. CONTEXTUALIZACION

1.2.1. PROFESORES QUE IMPARTEN AS MATERIAS DA ÁREA

1.2.2. CARACTERÍSTICAS DOS GRUPOS E DO CENTRO TRABALLO

1.2.3. PLANIFICACIÓN HORARIA DA MATERIA

1.2.4. PANORAMA LEXISLATIVO

2. Competencias clave: contribución ao seu desenvolvemento

2.1. CONTRIBUCIÓN Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

2.2. AS COMPETENCIAS CLAVE NAS UNIDADES DIDÁCTICAS

2.3. COMPETENCIAS CLAVE

2.4. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

3. Obxectivos

4. Procedementos e instrumentos de avaliación, temporalización, nivel de logro dos estándares de aprendizaxe e metodoloxía

4.1. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

4.2. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

4.3. TEMPORALIZACIÓN

4.4. NIVEL DE LOGRO DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

4.5. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS XERAIS

4.6. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

4.7. SECUENCIACIÓN DO TRABALLO NA AULA

4.8. ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE

5. Materiais, espazos e recursos didácticos

5.1. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

5.2. FOMENTO DAS TIC

5.3. ORGANIZACIÓN DE ESPAZOS

6. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

6.1. PROCESO DE AVALIACIÓN

6.2. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

6.3. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

6.4. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

6.5.. CRITERIOS DE PROMOCIÓN E DE RECUPERACIÓN

7. Avaliación do proceso do ensino e a práctica docente

8. Seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

8.1. CRITERIOS DE SUPERACIÓN DE PENDENTES

8.2. PROGRAMAS DE REFORZO, RECUPERACIÓN E PENDENTES

9. Acreditación de coñecementos necesarios en determinadas materias

10. Avaliación inicial

11. Medidas de atención á diversidade

12. Elementos transversais

13. Actividades complementarias e extraescolares

14. Revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas

15. Glosario

1. Introducción e contextualización

A educación secundaria obrigatoria ten carácter obrigatorio e gratuito, e constitúe, xunto coa educación primaria, a educación básica. Na educación secundaria obrigatoria prestarase especial atención á orientación educativa e profesional do alumnado. A educación secundaria obrigatoria organízase de acordo cos principios de educación común e de atención á diversidade do alumnado. As medidas de atención á diversidade nesta etapa estarán orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado, ao logro dos obxectivos da educación secundaria obrigatoria e á adquisición das competencias correspondentes, e non poderán, en ningún caso, supor unha discriminación que lle impida alcanzar os devanditos obxectivos e competencias, e a titulación correspondente.

Asimesmo, a educación secundaria obrigatoria ten por finalidade lograr que os alumnos e as alumnas adquiran os elementos básicos da cultura, nomeadamente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles/as hábitos de estudo e de traballo; preparalos/as para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral, e formalos/as para o exercicio dos seus dereitos e das súas obrigas na vida como cidadáns e cidadás.

Introdución á materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual

Se noutras épocas históricas era a palabra, tanto na súa expresión oral como escrita, a principal forma de expresión e de transmisión de ideas e sentimentos, non cabe dúbida de que na época na que estamos inmersos/as a imaxe cobrou un protagonismo sen precedentes en ningunha outra época da historia da humanidade. A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual parte dos bloques impartidos na educación primaria na área de Educación Artística. A parte destinada á educación plástica xa anticipaba os mesmos bloques dos que parte a materia en ESO, baixo as denominacións de "Educación audiovisual", "Debuxo técnico" e "Expresión artística". Nos tres primeiros cursos da ESO esta materia estrutúrase en tres bloques: "Expresión plástica", "Comunicación audiovisual" e "Debuxo técnico". En cuarto da ESO os bloques nos que se estrutura a materia son: "Expresión plástica", "Debuxo técnico", "Fundamentos do deseño" e "Linguaxe audiovisual e multimedia".

O bloque de "Expresión plástica" experimenta con materiais e técnicas diversas na aprendizaxe do proceso de creación. Inténtase darlle ao alumnado unha maior autonomía na creación de obras persoais, axudando a planificar mellor os pasos na realización de proxectos artísticos, tanto propios coma colectivos. Analízanse as características da linguaxe audiovisual desde a cal se realiza a análise crítica das imaxes que nos rodean. Faise, tamén, especial fincapé no uso das tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas á imaxe. No bloque titulado "Debuxo técnico" trasládanse coñecementos teórico-prácticos sobre formas xeométricas e sistemas de representación, e aplícanse estes coñecementos á resolución de problemas e á realización de deseños. No cuarto curso, considerando a madurez do alumnado e os coñecementos adquiridos, incorpórase o bloque de "Fundamentos do deseño", que vai permitir o coñecemento dos fundamentos do deseño nas súas diferentes áreas, desenvolvendo, desde un punto de vista práctico, os coñecementos adquiridos no resto de bloques.

1.1 XUSTIFICACIÓN

Como xa sabemos, o ensino secundario obrigatorio entende a educación plástica e visual como motor do desenvolvemento de tódalas capacidades perceptivas, estéticas e expresivas da persoa.

A sociedade actual posúe unha extraordinaria capacidade para producir e consumir imaxes. Estas son facilmente transmisibles e chegan a toda a cidadanía a través dos medios de comunicación, constituíndo un poderoso medio de expresión, coñecemento e transformación da realidade, podéndose converter incluso nun medio de manipulación do pensamento.

Cómpre potenciar, a través da análise e da valoración das mensaxes visuais, un certo sentido crítico no alumnado que lle permita alcanzar un criterio propio. Na educación primaria, o desenvolvemento das capacidades perceptivas, creativas e expresivas expónse dun xeito global, nunha área integrada por contidos procedentes de distintos ámbitos. Na secundaria obrigatoria pódense adquirir destrezas e facer análises máis particulares e específicas. É neste momento cando a educación plástica e visual organizase coma unha materia independente.

A percepción visual é un proceso cognitivo íntimamente relacionado co resto dos procesos cognitivos, que implican un conxunto de estratexias básicas: seleccionar, analizar, distinguir, relacionar, etc. Aínda que todas as áreas do currículo potencian a capacidade de observación do alumno, a Educación Plástica, Visual e Audiovisual incide especificamente no desenvolvemento da percepción e no pensamento visuais. A creación de imaxes e o coñecemento dos códigos que interveñen neste proceso, así como dos fundamentos das linguaxes visual, audiovisual e plástica, axudarán ao desenvolvemento da capacidade creativa e imaxinativa da persoa e á súa expresión en procesos de creación artística.

A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual debe contribuír a desenvolver dous aspectos fundamentais da formación estética, estreitamente relacionados entre si: a percepción e a representación, saber ver e saber facer. Os eixos que vertebran o seu currículo inciden en dúas cuestións fundamentais para a adquisición das capacidades que se pretenden acadar: ensinar a ver, ensinar a representar.

Saber ver implica valorar o contido da información visual e a análise crítica da realidade. Implica tamén a necesidade de educar na percepción que supón ser capaz de valorar criticamente unha información visual e mesmo chegar a conclusións persoais de acordo cunha escala de valores propia.

Saber facer implica a acción de investigación tendente á produción artístico-creativa e a realización de representacións expresivo-comunicativas, propiciando a adquisición de capacidades creativas. Saber facer implica a necesidade de educar no deseño, planificación, produción e creación de mensaxes icónicas, que supón ser capaz de expresarse utilizando códigos propios das linguaxes visuais.

A Educación Plástica, Visual e Audiovisual contribúe de xeito decisivo á formación integral do individuo, como responsable dunha parcela educativa á que lle compete activar e conseguir nos alumnos e as alumnas un alto grao de desenvolvemento de capacidades de autoestima, de integración no medio, de participación en tarefas de equipo e de grupo, de manipulación e experimentación, de creatividade, de observación sistemática e de comunicación.

O mundo dos sentidos, especialmente no campo da experiencia visual e táctil, é a fonte e o espazo natural de traballo desta materia. De aí que os contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe avaliábeis e actividades que empregamos nesta programación teñen sempre un tratamento didáctico de carácter eminentemente práctico, encamiñado a atinxir os niveis de logro máis satisfactorios no desenvolvemento das competencias clave que lle son propias.

1.2. CONTEXTUALIZACION

1.2.1. PROFESORES QUE IMPARTEN AS MATERIAS DA ÁREA

Neste curso académico o Departamento de Artes Plásticas conta con dous profesores :

- Carmen Ozema Mirabal Montero.
- Miguel Anxo Varela Vázquez, que actúa como Xefe de Departamento.

Os niveis e grupos que impartirán estes profesores, son os seguintes:

- Carmen Ozema Mirabal Montero imparte Educación Plástica, Visual e Audiovisual en 1º de ESO no grupo A, Debuxo Artístico I en 1º de Bacharelato no grupo A, e Debuxo Técnico I en 1º de Bacharelato A e Debuxo Técnico II en 2º de Bacharelato A.

Hai que sinalar que esta profesora vése obrigada a complementar a súa carga lectiva con varias horas por conta doutros Departamentos.

- Miguel Anxo Varela Vázquez imparte varias materias nos seguintes grupos e niveis:

Educación Plástica, Visual e Audiovisual en 1º de ESO no grupo B, en 3º de ESO nos grupos A e B, e en 4º de ESO nos grupos A e B. Imparte tamén Debuxo Artístico I no grupo A de 1º de Bacharelato, e Debuxo Artístico II no grupo A de 2º de Bacharelato.

1.2.2. CARACTERÍSTICAS DOS GRUPOS E DO CENTRO TRABALLO

Contexto social e organizativo

a) Contexto social

O IES Fernando Esquío é un centro situado no Concello de Neda, na foz do río Xuvia, na área metropolitana da cidade de Ferrol. As principais actividades económicas que dinamizan a vila son, sobre todo, a actividade agrícola do medio rural, o marisqueo, os empregos no sector servizos e sobre todo a actividade da industria naval asentada no veciño concello de Fene, aínda que coas sucesivas reconversións que tiveron lugar no sector, esta actividade decaíu drásticamente nos últimos anos. Esta situación motivou ademais un notable estancamento demográfico, pois o cese da incorporación de mano de obra foránea era un dos principais axentes de crecemento da poboación do municipio.

- Descrición xeral do entorno e situación:

Semiurbán, pero dentro da área metropolitana de Ferrol.

- Ensinanzas que oferta o centro:

Trátase dun centro de ESO e Bacharelato principalmene. Os últimos anos, veñen impartíndose tamén diversos módulos de FP básica con notable acollida.

- Centros adscritos:

O centro recibe alumnado de tres fontes principais: o CPI Maciñeira e o CPI San Isidro, no Concello de Neda, e o CPI Ponte de Xuvia, no Concello de Narón. De forma máis minoritaria, recibe tamén alumnado doutras zonas educativas.

- Descrición xeral do alumnado:

Clase media ou media-baixa. Aportación significativa de alumnos dunha zona rural próxima (Concello de San Sadurniño), que nos últimos anos experimenta un certo declive. En xeral, a actitude dos alumnos é boa, con baixa conflictividade e niveis de socialización aceptables.

- Poboación inmigrante:

Aínda que hai novas incorporacións tódolos anos, non hai un nivel importante de poboación inmigrante.

- Alumnado con NEAE:

Non consta que haxas casos salientábeis ao comezo do presente curso.

- Descrición do nivel xeral de interés pola materia amosado polo alumnado:

En xeral non moi elevado. Tendencia a percibir a asignatura como algo secundario dentro do currículo, cunha elevada compoñente lúdica. Non obstante, non hai rexeitamento, e o grao de participación nas actividades é satisfactorio. De feito, tanto en ESO como en Bacharelato, as materias ofertadas polo departamento veñen estando bastante solicitadas, aínda que con altibaixos na demanda.

b) Contexto organizativo

O IES imparte ensinanzas de ESO e Bacharelato, nas modalidades de Ciencias e e Humanidades e Ciencias Sociais. O número de alumnos estabilizouse os últimos anos arredor dos 200 alumnos, e ten unha plantilla en torno a 30 profesores, 2 bedeis e 1 administrativo.

- Formación do profesorado de Educación Plástica, Visual e Audiovisual:

A maioría dos profesores dos últimos anos foron numerarios e con destino definitivo no centro. Miguel Anxo Varela Vázquez, o único titular da área, é Licenciado en Belas Artes.

- Infraestructuras e instalacións:

O centro conta cunha aula de debuxo operativa con pileta e desagüe, un tórculo, un forno cerámico, e un laboratorio de fotografía.

O Departamento conta tamén cun ordenador persoal portátil.

1.2.3. PLANIFICACIÓN HORARIA DA MATERIA

Cada profesor ten un cadro horario diferente, como é lóxico. Polo que podemos apreciar ao comparar os horarios dos profesores, decae unha certa tendencia, moi arraigada en anos anteriores, a concentrar as sesións lectivas nas últimas horas da mañá. Pensamos que isto non supón un inconveniente, pois a disposición creativa dos alumnos, en moitos casos, aumenta co seu nivel de actividade diaria.

Con todo, este ano académico, as sesións lectivas impartiranse maioritariamente nos tramos medios do horario.

1.2.4. PANORAMA LEXISLATIVO

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE).

- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).

- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).

- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29). No caso das programacións didácticas de Educación Primaria, Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 9).

- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 21).

- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).

2. Competencias clave: contribución ao seu desenvolvemento

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato está establecida na Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Unha posible definición de competencia clave podería ser a capacidade de poñer en práctica de forma integrada, en contextos e situacións diversos, os coñecementos, as habilidades e as actitudes persoais adquiridas. O concepto de competencia inclúe tanto os saberes como as habilidades e as actitudes e vai máis alá do saber e do saber facer, incluíndo o saber ser ou estar.

A incorporación de competencias clave ao currículo permite poñer o acento naquelas aprendizaxes que se consideran imprescindibles desde unha formulación integradora e orientada á aplicación dos saberes adquiridos. De aí o seu carácter básico. Son aquelas competencias que debe desenvolver un mozo ou unha moza ao finalizar o ensino obrigatorio para poder lograr a súa realización persoal, exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaz de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

2.1. CONTRIBUCIÓN Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE

A competencia de Conciencia e expresións culturais adquirese fundamentalmente a través da área de educación plástica e visual, estando presente ao longo de todo o currículo.

O alumnado aprende a mirar, ver, observar e percibir, e desde o coñecemento da linguaxe visual, a apreciar os valores estéticos e culturais das producións artísticas do propio patrimonio cultural e do alleo. Contribúese tamén a acadar esta competencia cando se experimenta e investiga con distintas técnicas

plásticas e visuais para expresarse a través da imaxe. A educación plástica e visual colabora na adquisición de autonomía e iniciativa persoal dado que todo proceso de creación supón converter unha idea nun produto. Incide estreitamente en desenvolver estratexias de planificación, de previsión de recursos, de anticipación e avaliación de resultados. Deste xeito, sitúa o alumnado ante un proceso que o obriga a tomar decisións de maneira autónoma. Todo isto, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e a autocrítica, fomentan a iniciativa e autonomía persoal.

Esta materia constitúe un bo vehículo para o desenvolvemento das competencias Sociais e cívicas. Na medida en que a creación artística supoña un traballo en equipo, promoveranse actitudes de respecto, tolerancia, cooperación, flexibilidade e contribuirase á adquisición de habilidades sociais.

A reflexión sobre os procesos e experimentación creativa contribúe a favorecer a competencia de Aprender a aprender que implica a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora.

A importancia que adquieren no currículo os contidos relativos ao contorno audiovisual e multimedia, expresa o papel que se outorga a esta materia na adquisición da competencia no tratamento da información e, en particular, a que achega o mundo das imaxes. Ademais, o uso de recursos tecnolóxicos específicos non só supón un recurso válido para a produción de creacións visuais, senón que pola súa vez, colabora na adquisición da competencia Dixital.

A educación Plástica, visual e audiovisual contribúe á adquisición das competencias básicas en Ciencia e tecnoloxía mediante a utilización de procedementos relacionados co método científico, como a observación, a experimentación, o descubrimento e a reflexión e posterior análise. Así mesmo introduce valores de sustentabilidade e reciclaxe en canto as boas prácticas na utilización de materiais para a creación de obras.

Esta área contribúe á adquisición da competencia Matemática desenvolvendo a linguaxe simbólica e profundando no coñecemento e aspectos espaciais da realidade, mediante a xeometría e a representación obxectiva das formas.

Por tratarse dun área que prima a creatividade e o traballo a través de proxectos, individuais e en equipo, tamén potencia a competencia de Sentido de iniciativa e espírito emprendedor, moi vencellada ao desenvolvemento dunha creatividade constructiva e á planificación ordenada de iniciativas artísticas.

A educación plástica e visual enriquece a capacidade comunicativa e a competencia en Comunicación lingüística, dado que, como toda forma de comunicación, estrutúrase en torno a un código de elementos comúns que permiten facer uso de recursos lingüísticos para expresar ideas, sentimentos e emocións integrando a linguaxe plástica e visual con outras linguaxes.

2.2. AS COMPETENCIAS CLAVE NAS UNIDADES DIDÁCTICAS

Non todos os aspectos da práctica educativa inciden de igual xeito na adquisición das competencias básicas. Cada momento do proceso presenta as súas peculiaridades, o que fai que ao longo do curso académico, as distintas partes do currículo primen o desenvolvemento de competencias básicas diferentes, aínda que sen perder de vista o obxectivo final de ofrecer unha síntese equilibrada de todas elas.

Cada unidade didáctica da programación inclúe un cadro coa a relación de competencias nas que se traballa en correspondencia cos obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe avaliáveis que lle son propios a cada un dos bloques de contidos en que se divide a asignatura.

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato é a establecida de conformidade coa Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Para acadar unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, procuraremos empregar deseños de actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe en máis dunha competencia ao mesmo tempo.

2.3. COMPETENCIAS CLAVE

Para os efectos desta programación, as competencias clave do currículo serán as seguintes:

- Comunicación lingüística (CCL).
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).
- Competencia dixital (CD).
- Aprender a aprender (CAA).
- Competencias sociais e cívicas (CSC).
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- Conciencia e expresións culturais (CCEC).

2.4. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato teñen como referencia última os Estándares de Aprendizaxe Avaliables previstos para cada curso e materia, que son aquelas premisas claras, concretas e medibles nas que se basa ao proceso de avaliación. Estes son os que completan e definen os distintos perfís competenciais. Na materia de Educación plástica, visual e audiovisual, os estándares cos que traballaremos son os seguintes:

1º eso

Bloque 1 - Expresión plástica

- EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.
- EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.
- EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.
- EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.
- EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).
- EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.
- EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.
- EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.
- EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.
- EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.
- EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.
- EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.
- EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.
- EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, stampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.
- EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes mátericas e figuras tridimensionais.
- EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.
- EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.
- EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.

Bloque 2 - Comunicación audiovisual

- EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.

- EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.
- EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.
- EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.
- EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.
- EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.
- EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.
- EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.
- EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.

Bloque 3 - Debuxo técnico

- EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.
- EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.
- EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.
- EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.
- EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.
- EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.
- EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.
- EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.
- EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.
- EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.
- EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.
- EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisección, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).
- EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.
- EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.
- EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.
- EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.
- EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.
- EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.
- EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.
- EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.

3º eso

Bloque 1 - Expresión plástica

- EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.
- EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.
- EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.
- EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosqueños, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.
- EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.

- EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.
- EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.
- EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.
- EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.
- EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.
- EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.
- EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.
- EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.
- EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.

Bloque 2 - Comunicación audiovisual

- EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.
- EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.
- EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.
- EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.
- EPVAB2.4.1. Distingue significado e significado nun signo visual.
- EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.
- EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.
- EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.
- EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.
- EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.
- EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.
- EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.
- EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.
- EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.

Bloque 3 - Debuxo técnico

- EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).
- EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.
- EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.
- EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.
- EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.

- EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.
- EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.
- EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.
- EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.
- EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.
- EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.
- EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.

4º eso

Bloque 1 - Expresión plástica

- EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.
- EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.
- EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.
- EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.
- EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.
- EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.
- EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.
- EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.

Bloque 2 - Debuxo técnico

- EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.
- EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.
- EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.
- EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.
- EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.
- EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.
- EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.
- EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.
- EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.

Bloque 3 - Fundamentos do deseño

- EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.
- EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.
- EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.
- EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.
- EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.

- EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.
- EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.
- EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.

Bloque 4. - Linguaxe audiovisual e multimedia

- EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.
- EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.
- EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.
- EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
- EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.
- EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.
- EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.
- EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
- EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

3. Obxectivos

No que respecta aos obxectivos, está establecido que a educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Cada unidade didáctica, como veremos, inclúe un esquema descritivo que explica as relacións entre as competencias, os contidos, os criterios de avaliación e os Estándares de Aprendizaxe Avaliables que configuran os distintos perfís competenciais.

4. Procedementos e instrumentos de avaliación, temporalización, nivel de logro dos estándares de aprendizaxe e metodoloxía

Dentro de cada unidade didáctica, ademais do esquema que explica as relacións entre as competencias, os contidos, os criterios de avaliación e os Estándares de Aprendizaxe Avaliables dos distintos perfís competenciais, figurarán elementos como a temporalización, os grao mínimos de logro a acadar para superar a materia, e os procedementos e instrumentos de avaliación empregados.

Polo que respecta a estes últimos, e aínda que hai variacións dunhas unidades a outras, en termos xerais empregaremos estes elementos:

4.1. PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

Procedementos de avaliación			
A	observación directa e/ou indirecta	D	valoración colectiva cualitativa
B	valoración colectiva cuantitativa	E	valoración individual cualitativa
C	valoración individual cuantitativa	F	procedimentos mixtos

4.2. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Instrumentos de avaliación			
A	avaliación de probas de contidos	D	proxectos individuais e de grupo
B	rúbricas/escalas de valoración	E	proxectos multimedia
C	debates e postas en común	F	enquisas, bases de datos e/ou outros

4.3. TEMPORALIZACIÓN

A temporalización correspondente a cada estándar vén indicada na súa respectiva unidade didáctica.

4.4. NIVEL DE LOGRO DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

O procedemento empregado para definir o nivel de logro correspondente a cada estándar vén indicado na súa respectiva unidade didáctica.

4.5. PRINCIPIOS METODOLÓXICOS XERAIS

A nosa metodoloxía basearase nunha serie de liñas xerais trazadas dacordo cos enunciados do seguinte esquema:

1. Partir da competencia inicial do alumnado.
2. Ter en conta a diversidade: respectar os ritmos e estilos de aprendizaxe.
3. Potenciar as metodoloxías activas e participativas, tanto combinando traballo individual e cooperativo como potenciando a Aprendizaxe por Proxectos.
4. Aplicar un enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.
5. Promover o uso habitual das TIC.
6. Potenciar o papel facilitador do profesor/a.

De xeito concreto, cremos que a actividade docente no marco da Educación Secundaria Obligatoria debe observar estes principios metodolóxicos:

- Os centros docentes elaborarán as súas propostas pedagóxicas para esta etapa desde a consideración da atención á diversidade e do acceso de todo o alumnado á educación común. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e promovan a aprendizaxe en equipo. De conformidade co establecido no artigo 26.3 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, a consellería con competencias en materia de educación establecerá as condicións que permitan que, nos primeiros cursos da etapa, o profesorado coa debida cualificación imparta máis dunha materia ao mesmo grupo de alumnos e de alumnas.
- A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.
- Procurarase o traballo en equipo do profesorado co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente de cada grupo.
- No proxecto educativo e nas programacións didácticas fixaranse as estratexias que desenvolverá o profesorado para alcanzar os estándares de aprendizaxe avaliados previstos en cada materia e, de ser o caso, en cada ámbito, así como a adquisición das competencias.
- A intervención educativa debe ter en conta como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos/as os/as alumnos/as e mais unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén. Os mecanismos de reforzo, que se deberán pór en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativos como curriculares.
- Prestarase unha atención especial á adquisición e ao desenvolvemento das competencias, e fomentarse a correcta expresión oral e escrita, e o uso das matemáticas. De acordo co disposto no artigo 24.6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias.
- Coa finalidade de promover a comprensión de lectura e de uso da información, dedicarase un tempo á lectura na práctica docente de todas as materias.
- Promoverase a integración e o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula, como recurso metodolóxico eficaz para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.
- Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Para isto, aproveitaranse as posibilidades que ofrecen as metodoloxías de proxectos, entre outras, así como os recursos e as actividades da biblioteca escolar.
- Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartición do currículo integrado das linguas. Estas medidas incluírán, polo menos, acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de

aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.

Estes principios xerais terán o seu reflexo a través do uso de estratexias específicas encamiñadas a concretar a súa aplicación na aula e nas actividades a desenvolver nesta.

4.6. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

A nivel estratéxico, a nosa metodoloxía inspírase tamén nunha serie de liñas xerais:

1. Memorización comprensiva.
2. Indagación e investigación sobre documentos, textos, prensa, etc.
3. Elaboración de sínteses.
4. Análise de documentos, gráficos, mapas, táboas de datos.
5. Comentarios de textos, gráficos, mapas...
6. Resolución de problemas.
7. Estudo de casos (proxectos).
8. Simulacións.

Para que a aprendizaxe sexa significativa, o alumno debe de atopar unha aplicación práctica aos saberes adquiridos. Por este motivo, a actividade na aula terá un carácter preponderantemente práctico, e seguirá as bases dunha metodoloxía activa. Aínda que as actividades de taller irán precedidas duns contidos teóricos introductorios, procurarase reducir estes ó mínimo a fin de que a asignatura teña, na medida do posible, un carácter eminentemente práctico.

4.7. SECUENCIACIÓN DO TRABALLO NA AULA

A liña pedagóxica a seguir en cada Unidade Didáctica á hora de secuenciar o traballo na aula segue unha estrutura que se desenvolve, como norma de aplicación xeral, en catro fases ou momentos:

- a) *Motivación*. Nun primer momento, permitirase ós alumnos un achegamento acrítico ó tema a tratar na unidade didáctica, como un acto de recoñecemento dos propio hábitos perceptivos, e nun intento de detectar qué preconceitos operan na valoración que o alumno fai do tema en cuestión. Para isto deseñaranse actividades de exploración de ideas e coñecementos previos e formularanse cuestións que favorezan o conflito cognitivo, facendo unha presentación axeitada e atractiva da actividade a través de mapas, gráficos, textos, fotos, etc
- b) *Información por parte do profesor/a*. A través duna serie de contidos conceptuais, procurarase que o alumno entenda o tema como algo coherente e articulado en torno a uns principios. Neste punto, é fundamental amosar cómo os elementos básicos da plástica se organizan paracompoñer as estruturas subxacentes a todo feito artístico, de xeito que, ademáis de coñecer as técnicas e procedimentos que o fan posible, o alumno chegue a construír interpretacións razonadas deste por sí mesmo. Con este fin, o profesor/a proporcionará tanto información básica para todo o alumnado, como información complementaria para reforzo e apoio así como para o afondamento e ampliación da materia.
- c) *Traballo persoal*. Neste punto propoñeranse algunhas actividades de expresión plástica nas que, ademáis de aplicar as técnicas aprendidas, incidirase na importancia da finalidade comunicativa como un dos aspectos esenciais da creación artística. Con este fin, desenvolveranse actividades de observación e comprensión de imaxes, análise de obras de arte, pequenas investigacións sobre temas e autores, resposta a preguntas, resolución de problemas técnicos, memorización comprensiva de conceptos clave, e elaboración de producións gráficas nas que se apliquen os elementos traballados na Unidade didáctica.
- d) *Avaliación*. Como fase final do proceso, procederase á avaliación do traballo desenvolvido a través de distintos procedimentos e instrumentos ao dispor do profesor, como son a análise de imaxes, as exposicións públicas con explicacións orais, as probas escritas para avaliar a asimilación de conceptos, a valoración de traballos colectivos e a observación do traballo individual do alumno/a.

Por outra banda, o esquema metodolóxico a empregar nunha actividade contempla tres elementos: os principios metodolóxicos, os modelos metodolóxicos e o tipo de agrupamento elixido. Dependendo de cómo apliquemos os ítems de cada un destes elementos, iremos definindo unha metodoloxía que, sen deixar de referirse aos principios metodolóxicos xerais, permitirá abordar cada actividade e situación de aula dun xeito eficaz dacordo coa súa especificidade.

principios metodolóxicos	
motivación	asignación de tarefas
participación	experimentación
interacción	resolución de problemas
significatividade	aprendizaxe con TIC

modelos metodolóxicos	
discurso-exposición	traballo por proxectos
traballo por talleres	traballo por tarefas
aprendizaxe cooperativa	modelo mixto

tipo de agrupamento	
organización individual	organización gran grupo
organización por parellas	grupo interclase
organización pequeno grupo	grupo flexible

Seguindo as directrices plantexadas na metodoloxía xeral de etapa, procurarase dotar á materia de 1º dun carácter propedéutico respecto ós niveis a que se impartirá no segundo ciclo, primando o aspecto expresivo á hora de escoller técnicas e procedimentos para o traballo na aula, que será, por outra parte, case exclusivamente práctico, cun uso imprescindible de instrumentos conceptuais.

4.8. ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE

En cada Unidade didáctica desenvolveremos actividades que poden variar dunhas a outras en función dos contidos, pero que en xeral, seguirán estes modelos:

- Actividades de avaliación de coñecementos previos. Serven para detectar a percepción que o alumno ten dos contidos que se van tratar.
- Actividades de desenvolvemento de contidos. Serven para amosar estes ao alumno.
- Actividades de asimilación. Favorecen a comprensión dos novos contidos.
- Actividades de consolidación. Serven para afianzar os novos coñecementos, contrastando as novas ideas coas antigas, favorecendo a aprendizaxe.

Temos previsto desenvolver outros tipos de actividades, como as de Reforzo, Ampliación, Síntese, Recuperación, Avaliación ou Actividades Complementarias, segundo requira cada caso e cada situación.

5. Materiais, espazos e recursos didácticos

5.1. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Os materiais de uso común na aula, serán os indicados en cada unidade e actividade.

Por norma xeral, empregaremos materiais de debuxo non inventariables (lápicos, regras, rotuladores, etc.) para uso diario. O departamento dispón dunha mínima remesa destes materiais por se fosen necesarios, xa que o alumno normalmente dispón do seu propio equipo. Unha relación de materiais para a asignatura, dacordo co tipo de actividades a desenvolver, podería ser a seguinte:

relación de materiais e recursos didácticos de uso frecuente:

- equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
- equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
- equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
- equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
- equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
- equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
- equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
- equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
- equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
- soporte audiovisual (difusión de imaxe e vídeo)
- equipo para fotografía e vídeo
- equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

O centro conta ademais cun tórculo, un forno cerámico e mesa de debuxo e taboleiros de de modelado.

5.2. FOMENTO DAS TIC

Aínda que o Departamento conta cun ordenador persoal, esto non é suficiente para atender a tódolos alumnos de modo satisfactorio cando se trata de traballo con TICs. Por esta razón, empregaremos a aula de informática ocasionalmente, especialmente para traballos relacionados con CAD, vídeo e imaxe dixital, na medida en que os contidos das unidades didácticas o demanden.

5.3. ORGANIZACIÓN DE ESPAZOS

O centro conta con Aula de debuxo con pileta e desagüe, que é onde, preferentemente, terán lugar as clases. En determinados casos, empregaremos algunhas áreas comúns como pasillos e outros para facer bocetos canto se requiran espazos alternativos. Na medida do posible, as sesións lectivas da materia terán lugar na Aula de Debuxo, pois é a que conta cunha dotación suficiente para desenvolver certos contidos. Asimesmo, é a que ofrece mellores posibilidades para traballos en grupo, especialmente cando se trate de grandes formatos. Para aqueles contidos que requiran recursos especiais, como os relativos á imaxe fotográfica ou a traballos co ordenador, empregaremos no posible a aula de informática con que conta o centro.

6. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

A avaliación na Educación Secundaria Obrigatoria, debe atender estas cuestións:

- Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das materias dos bloques de materias troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe que figuran nos anexos I, II e III a este decreto.
- A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria será continua, formativa e integradora. No proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo. A avaliación das aprendizaxes dos alumnos e das alumnas terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe. A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado deberá ser integradora, e deberá terse en conta desde todas as materias a consecución dos obxectivos establecidos para a etapa e do desenvolvemento das competencias correspondente. O carácter integrador da avaliación non impedirá que o profesorado realice de xeito diferenciado a avaliación de cada materia tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe de cada unha delas.
- O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que establecerá indicadores de logro nas programacións didácticas.

- Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións, incluída a avaliación final de etapa, se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades educativas especiais. Estas adaptacións non se terán en conta en ningún caso para minorar as cualificacións obtidas.
- A consellería con competencias en materia de educación garantirá o dereito dos alumnos e das alumnas a unha avaliación obxectiva e a que a súa dedicación, o seu esforzo e o seu rendemento se valoren e se recoñezan con obxectividade, para o que establecerá os oportunos procedementos. Co fin de garantir o dereito dos alumnos e das alumnas a que o seu rendemento se valore consonte criterios de plena obxectividade, os centros docentes adoptarán as medidas precisas para facer públicos e comunicar ás familias os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe, as estratexias e os instrumentos de avaliación, e os criterios de promoción.
- O equipo docente, constituído en cada caso polos profesores e as profesoras do alumno ou da alumna, coordinado polo titor ou a titora, actuará de maneira colexiada ao longo do proceso de avaliación e na adopción das decisións resultantes deste, no marco establecido pola consellería con competencias en materia de educación.
- Coa finalidade de lles facilitar aos alumnos e ás alumnas a recuperación das materias con avaliación negativa, a consellería con competencias en materia de educación regulará as condicións para que os centros docentes organicen as oportunas probas extraordinarias e programas individualizados.

Cada perfil competencial inclúe unha relación de criterios de avaliación que relacionan obxectivos, contidos e Estándares de Aprendizaxe coas diferentes competencias clave. A relación de criterios de avaliación que empregaremos, según os diferentes bloques de contidos de cada curso, son os seguintes:

1º eso

Bloque 1 - Expresión plástica

- B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña.
- B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuros, etc.
- B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e ritmo en composicións básicas.
- B1.5. Experimentar coas cores primarias e secundarias.
- B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.
- B1.7. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe.

Bloque 2 - Comunicación audiovisual

- B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo.
- B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significativa-significado: símbolos e iconas.
- B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente.
- B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de comunicación.
- B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación.

Bloque 3 - Debuxo técnico

- B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano.
- B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar previamente estes conceptos.
- B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco.
- B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta.
- B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos.
- B3.6. Estudar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de medilos.
- B3.7. Estudar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción.

- B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás.
- B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.
- B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Thales.
- B3.11. Coñecer lugares xeométricos e defínilos.
- B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos.
- B3.13. Construír triángulos coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).
- B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo.
- B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicarlas con propiedade á construción destes.
- B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros.
- B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos.
- B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.
- B3.19. Estudar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia.

3º eso

Bloque 1 - Expresión plástica

- B1.1. Coñecer e aplicar os métodos creativos gráfico-plásticos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.
- B1.2. Crear composicións gráfico-plásticas persoais e colectivas.
- B1.3. Debuxar con distintos niveis de iconicidade da imaxe.
- B1.4. Identificar e diferenciar as propiedades da cor luz e a cor pigmento.
- B1.5. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas. Témpera e lapis de grafito e de cor; colaxe.

Bloque 2 - Comunicación audiovisual

- B2.1. Identificar os elementos e factores que interveñen no proceso de percepción de imaxes.
- B2.2. Recoñecer as leis visuais da Gestalt que posibilitan as ilusións ópticas e aplicar estas leis na elaboración de obras propias.
- B2.3. Coñecer os fundamentos da imaxe en movemento e explorar as súas posibilidades expresivas.
- B2.4. Identificar significado e significado nun signo visual.
- B2.5. Describir, analizar e interpretar unha imaxe, distinguindo os seus aspectos denotativo e connotativo.
- B2.6. Analizar e realizar fotografías comprendendo e aplicando os fundamentos desta.
- B2.7. Utilizar de xeito axeitado as linguaxes visual e audiovisual con distintas funcións.
- B2.8. Identificar e recoñecer as linguaxes visuais apreciando os estilos e as tendencias, valorando, e respectando do patrimonio histórico e cultural, e gozando del.
- B2.9. Identificar e empregar recursos visuais como as figuras retóricas na linguaxe publicitaria.
- B2.10. Apreciar a linguaxe do cine analizando obras de xeito crítico, situándoas no seu contexto histórico e sociocultural, e reflexionando sobre a relación da linguaxe cinematográfica coa mensaxe da obra.
- B2.11. Comprender os fundamentos da linguaxe multimedia, valorar as achegas das tecnoloxías dixitais e ser capaz de elaborar documentos mediante este.

Bloque 3 Debuxo técnico

- B3.1. Coñecer lugares xeométricos e defínilos.
- B3.2. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.
- B3.3. Estudar a construción de polígonos regulares coñecendo o lado.
- B3.4. Comprender as condicións dos centros e as rectas tanxentes en distintos casos de tanxencia e enlaces.
- B3.5. Comprender a construción do óvalo e do ovoide básicos, aplicando as propiedades das tanxencias entre circunferencias.

- B3.6. Analizar e estudar as propiedades das tanxencias nos óvalos e nos ovoides.
- B3.7. Aplicar as condicións das tanxencias e enlaces para construír espirais de dous, tres, catro e cinco centros.
- B3.8. Estudar os conceptos de simetrías, xiros e translacións aplicándoos ao deseño de composicións con módulos.
- B3.9. Comprender o concepto de proxección e aplicalo ao debuxo das vistas de obxectos, con coñecemento da utilidade das anotacións, practicando sobre as tres vistas de obxectos sinxelos e partindo da análise das súas vistas principais.
- B3.10. Comprender e practicar o procedemento da perspectiva cabaleira aplicada a volumes elementais.
- B3.11. Comprender e practicar os procesos de construción de perspectivas isométricas de volumes sinxelos.

4º eso

Bloque 1 - Expresión plástica

- EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.
- EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.
- EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.
- EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.
- EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.
- EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.
- EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.
- EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.

Bloque 2 - Debuxo técnico

- EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.
- EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.
- EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.
- EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.
- EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.
- EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.
- EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.
- EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.
- EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.

Bloque 3 - Fundamentos do deseño

- EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.
- EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.
- EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.

- EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.
- EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.
- EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.
- EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.
- EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.

Bloque 4. - Linguaxe audiovisual e multimedia

- EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.
- EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.
- EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.
- EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
- EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.
- EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.
- EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.
- EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
- EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

Dentro de cada unidade didáctica, ademais do esquema que explica as relacións entre as competencias, os contidos, os criterios de avaliación e os Estándares de Aprendizaxe Avaliables dos distintos perfís competenciais, figurarán elementos como a temporalización, os grao mínimos de logro a acadar para superar a materia, e os procedementos e instrumentos de avaliación empregados.

Cada actividade será avaliada según os criterios de avaliación que dispoña a normativa para os Estándares de aprendizaxe que van ser avaliados a través dela. No momento de plantexar a actividade ao alumno, informaráselle de cales son os criterios de avaliación desta, así como os procedementos e instrumentos de avaliación, así como os criterios de cualificación empregados para valorala.

Como norma xeral, haberá dous tipos de actividades: as probas de contidos, suxeitas a avaliación de tipo cuantitativo (cualificadas con nota numérica), e os traballos de aula, suxeitas a avaliación cualitativa (cualificadas a través de rúbricas, escalas de valoración e outros)

6.1. PROCESO DE AVALIACIÓN

O proceso de avaliación desenvolverase en tres fases ou momentos:

1. Avaliación inicial:

Nesta fase avaliarase o nivel de información con que o alumno conta respecto aos contidos a tratar. Serve tanto para determinar a natureza dos coñecementos aprendidos con anterioridade como para detectar preconceptos ou actitudes a corrixir fronte aos mesmos.

2. Avaliación continua, formativa ou procesual:

Ocúpase de avaliar o proceso de aprendizaxe ao longo do traballo diario.

3. Avaliación sumativa:

É a última fase, e reflicte o resultado acadado ao longo de todo o proceso, contrastando os resultados finais cos de partida.

6.2. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos de avaliación que empregaremos de modo xeral son os seguintes:

- *A. Observación directa e/ou indirecta do alumno.*

Permite recoller información sobre as súas actitudes na aula, o seu grado de integración e a súa disposición cara os contidos e o proceso de aprendizaxe.

- *B. Valoración colectiva cuantitativa.*

Permite recoller información cualitativa sobre o grado de comprensión e asimilación da materia e o grao de participación nas actividades de grupo.

- *C. Valoración individual cualitativa.*

Permite recoller información cualitativa sobre o grado de comprensión e asimilación da materia e o grao de implicación nas actividades individuais.

- *D. Valoración colectiva cuantitativa.*

Permite recoller información sobre resultados específicos que revelen o grado de comprensión e asimilación da materia e o grao de participación nas actividades de grupo, e cuantificalos.

- *E. Valoración individual cuantitativa.*

Permite recoller información sobre resultados específicos que revelen o grado de comprensión e asimilación da materia e o grao de implicación nas actividades individuais, e cuantificalos.

- *F. Procedementos mixtos.*

Unha combinación dos anteriores. útil para establecer enfoques globais.

6.3. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Os instrumentos de avaliación que empregaremos de modo xeral son os seguintes:

- *A. Avaliación de probas de contidos.*

Busca un reflexo obxectivo do nivel de asimilación de contidos polo alumno. Adoita cuantificar o resultado.

- *B. Rúbricas/escalas de valoración.*

Permite recoller información sobre certos Estándares de aprendizaxe en particular e graduar o nivel de logro.

- *C. Debates e postas en común.*

Moi útiles para clarificar o afianzamento tanto de contidos como de competencias a través do diálogo constructivo.

- *D. Proxectos individuais e de grupo.*

Permiten detectar e avaliar eficazmente as capacidades de organización e coordinación de cara ao traballo

- *E. Proxectos multimedia.*

Reflicten as capacidades do alumno para o traballo multitarefa e a adquisición de novas capacidades.

- *F. Enquisas, bases de datos e outros.*

Moi útiles para detectar factores de relación entre os membros dun grupo e as dinámicas deste.

6.4. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Os criterios de cualificación establecen as premisas de necesario cumprimento para que un alumno consiga unha cualificación positiva, feito que acontece cando acada un grao mínimo de logro na consecución dos estándares de aprendizaxe avaliados correspondentes.

Cualificación dos exames ou probas de contidos e tipo de proba

O profesor poderá convocar probas en formato exame se estima que este recurso é pedagóxicamente oportuno de cara a acadar unha avaliación máis obxectiva. A proba constará de varias cuestións sobre os contidos que na convocatoria da proba se determinen.

De xeito particular, poderá someterse a exame a aqueles alumnos que, sen xustificación aparente, deixen de entregar algún dos traballos propostos no trimestre.

- O exame puntúa de 0 a 10 puntos, e as cualificacións serán expresadas en números enteros e de 0 a 10. Admítense fraccións, cunha soa cifra decimal.

O profesor explicará en cada proba cómo se estrutura ésta, cantas preguntas ten, cómo se cualifica cada unha delas e os estándares de aprendizaxe que concurren nela

- Nos exames de tipo práctico, os alumnos poden ter a opción de consultar material didáctico no propio exame como apoio nos primeiros instantes do traballo, co obxectivo de estimular a aprendizaxe práctica economizando esforzo memorístico. Esta medida só se aplicará, como dixemos, nos exames de tipo exclusivamente práctico, sen teoría, e unicamente cando o profesor estime que é axeitado e o autorice de modo expreso.

Actividades de aula

Os traballos e actividades de aula coinciden co desenvolvemento das unidades didácticas e, salvo indicación en sentido contrario, estarán sometidos a avaliación cualitativa. O seu deseño será acorde cos obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe que configuran cada unidade didáctica. Os obxectivos, criterios de avaliación e criterios de cualificación de cada actividade serán postos en coñecemento do alumnado no momento da súa proposta, así como os instrumentos de avaliación que se van empregar.

Traballos suplementarios para subir nota

Ademáis das actividades trimestrais previstas, o alumno pode achegar traballos suplementarios, desenvolvidos baixo a supervisión do profesor.

Estes traballos suplementarios terán unicamente cualificación positiva, expresada de 5 a 10. A presentación dunha certa cantidade destes traballos pode supoñer un incremento máximo de 0,5 puntos na nota trimestral, nunca na final. A nota acadada reflectirá a cantidade e calidade dos traballos presentados, co que para acadar os 0,5 puntos de máximo hai que entregar todos os traballos suplementarios propostos optimamente resoltos.

A cantidade de traballos suplementarios a entregar e o criterio a aplicar para acceder a este incrementode nota, será exposto polo profesor ao principio do curso.

Datas de entrega de traballos

A entrega de traballos efectuarase nunha data concreta fixada polo profesor, e este anunciará cada data de entrega con alomenos unha semana de antelación. Dependendo da carga de traballo, haberá unha ou dúas datas de entrega por trimestre.

Chegado o día, o alumno deberá entregar personalmente e en man ao profesor todos os traballos previstos sen faltar ningún. En caso de faltar algún traballo, o alumno disporá dun día de prórroga para completar a entrega, aínda que a cualificación máxima que poderá acadar dito traballo será de 5 puntos. Se pasado ese prazo a entrega non se efectúa, considerarase o traballo como non entregado.

Cualificacións trimestral e final

- A cualificación trimestral do alumno será o media aritmética das cualificacións das probas do trimestre, completada coa aportación, se a houbese, dos traballos suplementarios desenvolvidos nese periodo. Esta media admite fraccións dunha soa cifra decimal. Cando a cualificación inclúa décimas de punto, a nota definitiva será a do valor enteiro da nota, reservándose as décimas sobrantes para sumalas á nota do seguinte trimestre.

Cando as décimas sobrantes son 5 ou máis, será o alumno o que decida se prefire que a nota, en valores enteiros, que figure no boletín sexa a que ten -reservando as décimas para o trimestre seguinte- ou opta porque se lle outorgue, digamos en préstamo, a inmediatamente superior. Neste caso, as décimas que se lle engadan para atinxir este valor superior seránlle descontadas da nota no seguinte trimestre.

Como é lóxico, isto rexe unicamente para as dúas primeiras cualificacións trimestrais. No terceiro trimestre, redondearase a nota con decimais ao valor enteiro da cualificación, excepto no caso de que a fracción decimal sexa de 0,5 ou máis, en que se adxudicará o valor enteiro seguinte.

- A cualificación final do alumno será a media aritmética das tres cualificacións trimestrais. En caso de haber fraccións decimais nesta media, redondearase a nota con decimais ao valor enteiro da cualificación, excepto no caso de que a fracción decimal sexa de 0,5 ou máis, en que se adxudicará o valor enteiro seguinte. Excepcionalmente, en caso de que a media da cualificación final estea comprendida entre 4,5 e 4,9 - ámbolos dous inclusive-, o alumno deberá realizar un programa de traballo complementario proposto polo profesor para poder acadar unha nota de 5.

Mínimos esixibles para obter unha avaliación positiva. Casos excepcionais

1) Para alcanzar avaliación positiva, tanto en cada trimestre como ó final do curso, é preciso ter entregado tódolos traballos propostos cada trimestre polo profesor nos prazos requeridos. Deixar de entregar un traballo enténdese que pode ser motivo de suspenso nun trimestre, e como consecuencia, pode afectar á nota final do curso. Esta medida non se aplicará nos casos de ausencia por enfermidade ou outras causas razonadas e debidamente xustificadas.

2) A nota mínima a acadar en cada trimestre para obter unha avaliación positiva é de 5 puntos.

3) A cualificación final exprésase como a media aritmética das cualificacións trimestrais. Esta media debe ser alomenos de 5.

Excepcionalmente, en caso de que a media da cualificación final estea comprendida entre 4,5 e 4,9 - ámbolos dous inclusive-, o alumno deberá realizar un programa de traballo complementario proposto polo profesor -que poderá resolver fóra do horario lectivo- para poder acadar unha nota de 5. Este traballo será do mesmo tipo que as actividades desenvolvidas ao longo do curso.

4) Excepcionalmente, e por decisión razonada do profesor, o alumno poderá experimentar un incremento adicional de 0,5 puntos na nota de final de curso, sempre e cando concurren estas condicións:

- O alumno debe contar cunha traxectoria contrastable de traballo e aproveitamento da asignatura ao longo do curso, independentemente da nota acadada, así como ter amosado unha actitude positiva na aula.

- O alumno debe estar disposto a realizar un programa de traballo complementario, proposto polo profesor, que poderá resolver fóra do horario lectivo. Este traballo será do mesmo tipo que as actividades desenvolvidas ao longo do curso.

5) Excepcionalmente, en caso de que a nota final do curso non acade cualificación positiva, o profesor pode convocar, se o considera oportuno, unha proba final de repesca que estará constituída por tres bloques de contidos, cada un deles correspondente a un trimestre. O alumno examínase dos bloques correspondentes aos trimestres que suspendeu, e deberá obter como mínimo unha nota de 5 en cada un deles.

6) Excepcionalmente, se un alumno aproba dous trimestres e suspende un, pode obter unha nota final positiva, sempre e cando se dean estas condicións:

- A cualificación do trimestre suspenso non debe ser inferior a 4 puntos.

- A cualificación media dos tres trimestres, incluíndo o trimestre suspenso, debe ser como mínimo de 6 puntos.

Cualificación na proba extraordinaria

En caso de que un alumno/a non acade cualificación positiva na convocatoria ordinaria, éste ten dereito a unha proba extraordinaria de estrutura e características idénticas aos das probas ordinarias, e que será cualificada atendendo aos mesmos criterios.

6.5.. CRITERIOS DE PROMOCIÓN E DE RECUPERACIÓN

- Promoción na convocatoria ordinaria:

Considérase que un alumno aproba a asignatura, e polo tanto promociona, cando a media aritmética das cualificacións dos tres trimestres é igual ou superior a 5.

- Promoción na convocatoria extraordinaria:

Considérase que un alumno aproba a asignatura, e polo tanto promociona, cando a cualificación obtida nas probas extraordinarias é igual ou superior a 5.

A recuperación nas cualificacións trimestrais

Cando un alumno non acade nota suficiente para aprobar un trimestre, terá dereito a que se lle ofrezca unha proba de recuperación. Tras celebrarse a proba, a nota do trimestre suspenso serálle reemplazada pola nota das probas de recuperación.

O exame poderá ser reemplazado por un lote de exercicios, se o profesor o estima conveniente.

A recuperación na cualificación final

En caso de que a nota final do curso non acade cualificación positiva, o profesor pode convocar unha proba final de repesca. Esta constará de tres bloques de contidos, cada un deles correspondente a un trimestre. Polo demais, en canto a estrutura e contidos, a proba final será similar aos das probas ordinarias. O alumno examínase dos bloques correspondentes aos trimestres que ten suspensos, e deberá obter como mínimo unha nota de 5 en cada un deles.

Cando un alumno con avaliación positiva queira subir a nota final de curso, igualmente pode presentarse á proba final de repesca para subir unha ou varias notas trimestrais. As cualificacións obtidas reemplazarán ás dos trimestres correspondentes.

A recuperación na proba extraordinaria

En caso de que un alumno/a non acade cualificación positiva na convocatoria ordinaria, éste ten dereito a unha proba extraordinaria de estrutura e características idénticas aos das probas ordinarias, e que será cualificada atendendo aos mesmos criterios. De non obter avaliación positiva nesta convocatoria, a materia contará como suspensa a efectos de promoción no contexto das notas do curso.

7. Avaliación do proceso do ensino e a práctica docente

Para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente, empregaranse preferentemente procedementos cualitativos, expresados a través de rúbricas ou escalas de valoración nos que figurarán os ítems e indicadores de logro que se consideren necesarios para unha correcta avaliación destes procesos. O Departamento recollerá regularmente nas Actas das súas reunións información sobre estes extremos. Procurarase asimismo que o grao de coordinación cos órganos responsables da planificación e desenvolvemento da actividade docente sexa a axeitada.

Tamén se contempla, se o Departamento o estima oportuno, a obtención directa de información, mediante cuestionarios distribuídos aos alumnos, sobre a calidade da práctica docente recibida.

Modelo de rúbrica para a avaliación do proceso de ensino

elementos a considerar e indicadores de percepción en relación ao proceso de ensino durante o curso	INDICADORES DE LOGRO			
	NON ACADADO	ACADADO		
	BAIXO	SUFICIENTE	MEDIO/ALTO	EXCELENTE
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				

8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

Modelo de rúbrica para a avaliación da e a práctica docente

elementos a considerar e indicadores de percepción en relación a práctica docente desenvolvida no curso	INDICADORES DE LOGRO			
	NON ACADADO	ACADADO		
	BAIXO	SUFICIENTE	MEDIO/ALTO	EXCELENTE
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrecense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrecense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

8. Seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Os alumnos pendentes teñen dereito a unha proba específica proposta polo Departamento, e que se celebrará dacordo cun calendario proposto pola dirección. Poden igualmente acadar avaliación positiva por avaliación continua, seguindo un programa de actividades.

8.1. CRITERIOS DE SUPERACIÓN DE PENDENTES

Os alumnos con materias pendentes poden superalas por dúas vías:

Superación por avaliación continua

A actividade principal para obter información de cara á avaliación dos alumnos con materias pendentes, serán as probas de recuperación de pendentes, que terán lugar dacordo co calendario xeral do centro. Haberá unha por trimestre, serán deseñadas a partir dos contidos mínimos da materia, deberán ter o mesmo formato que ás probas trimestrais, estarán rexidas polos mesmos criterios de avaliación e cualificación.

Se o profesor o considera conveniente, e coa aprobación do Departamento, a proba de recuperación pode ser reemplazada por unha batería de exercicios que reflictan de modo efectivo un coñecemento dos contidos mínimos da asignatura por parte do alumno. Estes exercicios terán un formato similar ao dos traballos suplementarios de aula, e deberán ser entregados todos eles en forma e prazo, dacordo coas directrices que marque o profesor. A efectos de cualificación, cada lote de exercicios será puntuado de 0 a 10.

Superación por proba extraordinaria

Os alumnos terán dereito, en caso de non obter media de 5 por vía de avaliación continua, a un exame final, que versará sobre tódolos contidos mínimos da materia. O exame puntuará de 0 a 10, sen decimais. Nesta proba será preciso acadar alomenos un 5 para obter avaliación positiva.

En todo caso, as medidas e actividades de recuperación, reforzo ou de ampliación de contidos para alumnos con materias pendentes serán propostas e supervisadas polo profesor, que será quen determine xustificadamente en qué casos e baixo qué criterios deberán aplicarse.

Niveis mínimos de logro esixibles para materias pendentes

Os contidos niveis mínimos de logro que rexerán sobre as probas de avaliación de pendentes, son os mesmos que os da asignatura impartida de forma ordinaria, e que aparecen indicados no apartado correspondente.

8.2. PROGRAMAS DE REFORZO, RECUPERACIÓN E PENDENTES

O Departamento poderá programar actividades para aqueles alumnos con asignaturas pendentes, así como os que presenten déficit de aprendizaxe ou queiran someterse a un plan de reforzo deseñado polo profesor, dacordo cos membros do departamento. Estes programas abranguerán o curso completo, e desenvolveranse fóra do horario lectivo.

Programas de reforzo da aprendizaxe

Todo plan de reforzo, que eventualmente se aplicará aos alumnos que o precisen, consistirá nun abano de actividades nas que o profesor traballará, durante o curso, os contidos máis problemáticos, ou nos que parezan xurdir máis complicacións, respecto á materia tratada cada semana na aula. Asimesmo, o alumno disporá, dacordo co profesor, dunha hora semanal para facer consultas.

As actividades de reforzo serán supervisadas e valoradas polo profesor dacordo cos criterios de cualificación habituais para as probas ordinarias. Cando estes planos de reforzo impliquen, a criterio do profesor, unha proba de recuperación, os criterios que aplicaremos na súa cualificación serán tamén os mesmos que rexen para as probas ordinarias.

Programas específicos para alumnos con materias pendentes

Os alumnos con materia pendente poden solicitar participar nun plan de reforzo se eles o demandan ou o profesor o recomenda. O procedemento, en todo caso, será o que expoñemos máis arriba, coa diferenza de que os contidos a tratar serán os correspondentes á materia pendente.

9. Acreditación de coñecementos necesarios en determinadas materias

No caso de que algún alumno de 2º curso de Bacharelato precise acreditar coñecementos previos e necesarios para cursar algunha materia, as probas necesarias para levar a cabo esta acreditación serán

deseñadas conforme aos criterios e estándares vixentes, e dacordo co que determine o Departamento de Orientación e os órganos de dirección do centro. En liñas xerais, a proba será do mesmo tipo que as probas ordinarias, rexerán para ela os mesmos criterios de cualificación, e unha vez superada, o alumno poderá matricularse polo procedemento ordinario.

10. Avaliación inicial

En caso de levar a cabo un proceso ou proba de avaliación inicial, esta diseñaranse conforme aos prazos, obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe vixentes, baixo a supervisión da Dirección e en colaboración permanente co Departamento de Orientación, que conxuntamente co Departamento decidirán o contido e características da proba. Dependendo dos resultados, tomaranse as medidas oportunas, tanto individuais como colectivas, para garantir que todos os alumnos alcanzan uns niveis de logro mínimo aceptables na consecución dos estándares de aprendizaxe previstos para a materia e o nivel correspondentes. En caso de superar a proba, a familia do alumno/a será informada polos canais habituais, e o alumno/a poderá tramitar a súa matrícula ordinaria.

11. Medidas de atención á diversidade

A mesma definición do proxecto educativo e das súas concrecións curriculares constitúe unha medida de atención á diversidade. Por outro lado, o seu desenvolvemento nas programacións de aula e nas súas unidades didácticas xerará un conxunto de propostas que favorezan a adaptación aos intereses, ás capacidades e ás motivacións dos alumnos respectando sempre un traballo común de base e intención formativa global que permita a consecución das competencias básicas e dos obxectivos de cada curso e da etapa.

Polo que respecta á asignatura de Educación Plástica, Visual e Audiovisual, en caso de presentarse alumnos con algunha necesidade educativa derivada de discapacidade sensorial, cremos que o emprego de ferramentas informáticas ofrece, pola súa versatilidade, solucións válidas para a maioría dos casos. Para outro tipo de necesidades, como pode ser o caso de alumnos estranxeiros ou alumnos sobredotados intelectualmente, por exemplo, cremos que as medidas a adoptar deben adaptarse ás que, de modo xeral, decidan os órganos competentes do centro, e que poden ser moi diversas segundo as circunstancias.

En calquera caso, a toma de decisións de cara á adopción de medidas de atención á diversidade farase sempre dacordo co Departamento de Orientación, e dacordo cos criterios que, en cada caso, se establezcan para cada necesidade concreta.

En liñas xerais, as medidas ordinarias ou extraordinarias a adoptar poderán ser de diversos tipos

1. Medidas ordinarias

Organizativas

- Adecuación para algún alumno/a ou grupo da estrutura organizativa do centro e/ou da aula (emprego de materiais e recursos didácticos diferenciados, espazos e tempos diferenciados, horarios específicos, etc.).
- Desdoblamento de grupos.
- Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula.

Curriculares

- Adaptacións metodolóxicas para algún alumno/grupo, como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.
- Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a.
- Implementación de programas de reforzo para o alumnado que tivo promoción sen superar todas as materias.
- Creación de programas específicos para alumnado repetidor da materia.
- Aplicación personalizada deses programas específico para repetidores da materia.

2. Medidas extraordinarias

Organizativas

- Atención ao alumnado que recibe apoio por parte do profesorado especialista en PT/AL.
- De ser o caso, creación de grupos de adquisición de linguas (para alumnado estranxeiro).

- De ser o caso, creación de grupos de adaptación da competencia curricular (alumnado estranxeiro).
- Outras medidas organizativas como escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc.

Curriculares

- Elaboración de adaptacións curriculares na materia.
- De ser o caso, creación de agrupamentos flexibles ou específicos autorizados na materia.
- Diseñar medidas de flexibilización na escolarización se é necesario.
- Desenvolvemento do protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia os reforzos, apoios, adaptación, e outras medidas (coordinación cos PT/AL , con outro profesorado de apoio, co profesorado do agrupamento, etc.).

12. Elementos transversais

Na Educación Secundaria Obrigatoria traballarase, de modo xeral, sobre estes elementos transversais:

- A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.
- A consellería con competencias en materia de educación fomentará o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social. Do mesmo xeito, promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto
- ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia. A programación docente debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.
- Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.
- A consellería con competencias en materia de educación fomentará as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

Nesta programación tentamos introducir todos os elementos transversais antes referidos no traballo de aula e o deseño de actividades e tarefas, procurando orientar estas cara ao desenvolvemento dalgunhas actitudes concretas:

- Fomentar a tolerancia intelectual para aceptar e estar abertos a obras, opinións, interpretacións e puntos de vista diferentes dos propios.
- Propugnar unha actitude de rexeitamento ante mensaxes que denotan unha discriminación sexual, racial, social etc.
- Difundir a análise de materiais impresos e audiovisuais como unha forma de comprender, integrar e relacionar os recursos verbais e plástico-visuais que empregan.
- Fomentar o emprego das tecnoloxías da información e a comunicación para mellorar a cultura plástico-visual e para expresar, de forma persoal e creativa, vivencias e emocións.
- Aprender a disfrutar do tempo de lecer dun xeito persoal e enriquecedor.

- Convidar á utilización creativa de recursos materiais variados do entorno, tanto convencionais como non convencionais.

13. Actividades complementarias e extraescolares

Aínda que en moitos casos este tipo de actividades son difíciles de programar con antelación pois dependen tanto do calendario do propio centro como do das entidades que organizan este tipo de eventos, facemos aquí unha pequena relación das que, como nestes últimos anos vimos realizando de modo regular:

- visitas a exposicións temporais de arte
- colaboración en actos e festivais do centro
- visitas a museos
- colaboración coa EDLG
- talleres creativos fóra de horario lectivo
- colaboracións con outros centros

Queremos indicar tamén que o Departamento participa regularmente na confección gráfica da Revista do Centro, unha actividade complementaria na que ven colaborando os últimos anos. Asimesmo, colabora co centro organizando e desenvolvendo tanto un taller de rock, onde se gravaron varios vídeos musicais, como un taller de radio e podcast.

En todo caso, o listado completo de actividades extraescolares será remitida á vicedirección para a súa oportuna inclusión na PXA.

14. Revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas

A Xefatura de Departamento fomentará a realización de procesos de autoavaliación ao final de cada curso que permita coñecer e valorar a percepción que os seus membros teñen das programacións didácticas de cara á súa revisión, avaliación, e modificación se é o caso, a fin de promover á súa mellora e posta en valor.

Un dos principais criterios de avaliación á hora de abordar o cumprimento da programación será o grao de desenvolvemento da mesma, tendo en conta tanto a presentación e asimilación de contidos, como o respecto á temporalización prevista. O Departamento reflectirá regularmente nas Actas das súas reunións información todos sobre estes puntos. Procurarase asimesmo que o grao de coordinación cos órganos responsables da planificación e desenvolvemento da actividade docente sexa a axeitada.

Tamén se contempla, se o Departamento o estima oportuno, a obtención directa de información, mediante cuestionarios distribuídos aos alumnos, sobre a calidade da práctica docente recibida.

Modelo de rúbrica para a avaliación das programacións didácticas

elementos a considerar e indicadores de percepción en relación á avaliación da programación didáctica	INDICADORES DE LOGRO			
	NON ACADADO	ACADADO		
	BAIXO	SUFICIENTE	MEDIO/ALTO	EXCELENTE
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente				

na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento. [Só para ESO e bach.].				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach.].				
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

15. Glosario

Desenvolvemento curricular 2ª nivel de planificación curricular. Inclúese no PE.

Programacións didácticas 3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos.

<i>Programación de aula</i>	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
<i>Programación didáctica</i>	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino - aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1. Que, cando e como ensinar / 2. Que, cando e como avaliar / 3. Como atender á diversidade.
<i>Criterios de avaliación</i>	Referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias. Responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina (art. 2.3. do Decreto 86/2015).
<i>Estándares de aprendizaxe</i>	Especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliábeis, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado.
<i>Indicadores de logro</i>	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación de dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica (art. 7.4 da Orde ECD 65/2015, BOE 29/1/2015). O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica.
<i>Grao de consecución dun estándar</i>	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superar a materia (art. 13.3d da Resolución 27/7/2015). Canto maior sexa o grao esixido de consecución, máis importante se considera o estándar.
<i>Criterios de cualificación e instrumentos</i>	Serven para ponderar “o valor” que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avaliálo achega a ese valor.
<i>Procedementos e instrumentos</i>	Os procedementos de avaliación utilizábeis, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente (art. 7.6, terceiro parágrafo, da Orde ECD 65/2015).
<i>Rúbrica</i>	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia.
<i>Portfolio</i>	Achega de producións dun alumno/a.
<i>Graduación dos estándares</i>	Para identificar o progreso dos estándares ao longo dunha etapa.
<i>Perfil de área</i>	Conxunto de estándares de aprendizaxe avaliábeis que ten unha área ou materia. Dado que os estándares de aprendizaxe avaliábeis póñense en relación coas competencias, este perfil permitirá identificar aquelas competencias que se desenvolven a través desa área ou materia (art. 5.6 Orde ECD 65/2015). Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo.
<i>Perfil competencial</i>	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (art. 5.7 Orde ECD 65/2015).
<i>Avaliación das competencias</i>	A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (art. 7.3 da Orde ECD 65/2015).
<i>Nivel de desempeño das competencias</i>	Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación [...] que teñan en conta á atención á diversidade (art. 7.4 da Orde ECD/65/2015).

Tarefa	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
<i>Identificación de contidos e criterios</i>	Exemplo: B1.1: B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque.
<i>Identificación de estándares</i>	Exemplo: EPVB1.1.2 EPV: Abreviatura da área: Educación Plástica e Visual B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar. 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar.

Sen máis que engadir, e dacordo no exposto,

Os membros do Departamento,

Neda, 30 de setembro de 2020

Unidade 1

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-f	B1.1. Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano.	B1.1. Identificar os elementos configuradores da imaxe.
n	B1.2. Aprecio do uso que os/as artistas fan do punto, a liña e o plano para aplicalo ás propias composicións.	
b-f-n	B1.3. O punto como o elemento máis sinxelo na comunicación visual. B1.4. Posibilidades gráficas e expresivas da liña en relación ao seu trazado, o seu grosor ou a súa velocidade. B1.5. Calidades do plano como elemento compositivo e como construtor de volume.	B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña.
a-c-d n-o	B1.6. Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor.	
a-f-n	B1.7. Composición: elementos. B1.8. O ritmo na composición.	B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuras, etc.
a-c-d n	B1.9. A cor coma fenómeno físico e visual. Mestura aditiva e mestura substractiva. B1.10. Círculo cromático. Cores complementarias.	B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e ritmo en composicións básicas.
		B1.5. Experimentar coas cores primarias e secundarias.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCCC
B1.1	EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	CCEC
B1.2	EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	CAA
	EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	CSIEE
	EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	CCEC
B1.3	EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	CCL
B1.4	EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	CCL
	EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	CSIEE
	EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	CCEC
	EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	CSIEE
B1.5	EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.	CCEC
		CSC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro, competencias clave e instrumentos de avaliación</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCCC	II AA
EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico-plásticas propias e alleas.	Identificar e recoñecer os distintos elementos e aplicarlos en tarefas sinxelas	CCEC	ABD
EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	Identificar e recoñecer os distintos elementos e aplicarlos en tarefas sinxelas con motivos lineais	CAA	ABD
EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	Facer unha composición simple con todos os elementos mencionados	CSIEE	ABDE
EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	Recoñecer e diferenciar correctamente os materiais e as súas posibilidades expresivas aplicándoas en composicións sinxelas	CCEC	ABD
EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	Realizar alomenos catro composicións que reflectan diferentes estados de ánimo e sensacións	CCL	ABD
EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	Explicar de modo básico o que é un esquema compositivo e identificalo	CCL	ABD
EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	Facer unha composición baseada nunha proposta escrita con varias técnicas	CSIEE	ABDE
EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	Facer unha composición modular sinxela a partir de patrones dados	CCEC	ABD
		CSIEE	ABD
EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	Crear unha composición con alomenos tres obxectos e contextualizala	CCEC	ABD
EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.	Saber diferenciar as cores primarias e secundarias	CSC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 1º ESO			bloque de contidos:	1
unidade didáctica:		UNIDADE 1				
EEAA	IAAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB1.1.1	ABD	Identificar algúns dos elementos, pero non todos, e aplicalos de forma insuficiente	Identificar e recoñecer os distintos elementos e aplicalos en tarefas sinxelas	Explicar os diferentes elementos oralmente e saber aplicalos nunha tarefa complexa	Explicar os diferentes elementos mediante ensaio escrito e saber aplicalos en varias tarefas complexas	
EPVAB1.2.1	ABD	Recoñecer o concepto de ritmo lineal pero sen chegar a explicalo nin a aplicalo correctamente nalgún exemplo	Identificar e recoñecer o concepto gráfico de ritmo lineal e aplicalos en tarefas sinxelas con motivos lineais	Explicar oralmente con claridade o que son ritmos lineais a partir de imaxes propostas e aplicalos nunha tarefa complexa	Explicar por escrito e con claridade o que son ritmos lineais a partir de imaxes propostas e aplicalos en varias tarefas complexas	
EPVAB1.2.2	ABD E	Aplicar estes elementos, pero sen chegar a un resultado coherente	Facer unha composición simple con todos os elementos mencionados	Facer unha composición complexa e ser quen de explicala oralmente	Facer unha composición complexa e poder explicala correctamente por escrito	
EPVAB1.2.3	ABD	Comprender algunhas posibilidades expresivas dos materiais e texturas, pero de modo insuficiente e cunha aplicación desorganizada e confusa	Recoñecer e diferenciar correctamente os materiais e as súas posibilidades expresivas aplicándoas en composicións sinxelas	Diferenciar correctamente os materiais e as súas posibilidades expresivas, e poder aplicalos a unha composición complexa e explicala oralmente	Diferenciar correctamente os materiais e as súas posibilidades expresivas e ser quen de aplicalos a composicións complexas e explicalas por escrito	
EPVAB1.3.1	ABD	Realizar algunha composición que reflecta estados de ánimo, pero sen a orde e a claridade expresiva necesarias	Realizar alomenos catro composicións que reflectan diferentes estados de ánimo e sensacións	Realizar alomenos catro composicións que reflectan diferentes estados de ánimo e sensacións e explicalas oralmente	Realizar alomenos seis composicións que reflectan diferentes estados de ánimo e sensacións e explicalas por escrito	
EPVAB1.4.1.	ABD	Definir o que é o concepto de composición pero sen claridade suficiente	Explicar de modo básico o que é un esquema compositivo e identificalo	Explicar claramente que é a composición e poder ilustralo cun exemplo	Explicar con exactitude e por escrito o concepto de composición con exemplos	
EPVAB1.4.2	ABD E	Facer unha composición sobre proposta, pero sen axustarse ben a ela	Facer unha composición baseada nunha proposta escrita con varias técnicas	Facer dúas composicións axustadas ás propostas e explicalas oralmente	Facer dúas composicións axustadas ás propostas e explicalas por escrito	
EPVAB1.4.3	ABD	Crear unha composición modular pero con patróns incorrectos ou fallidos	Facer unha composición modular sinxela a partir de patrones dados	Facer unha composición modular complexa e poder explicala oralmente	Facer unha composición modular complexa cunha explicación por escrito	
EPVAB1.4.4	ABD	Crear unha composición con menos de tres obxectos ou sen contexto	Crear unha composición con alomenos tres obxectos e contextualizala	Crear unha composición con alomenos catro obxectos e contextualizala	Crear unha composición con alomenos seis ou sete obxectos e contextualizala	
EPVAB1.5.1	ABD	Recoñecer as cores primarias e secundarias sen diferencialas ben	Saber diferenciar as cores primarias e secundarias correctamente	Saber diferenciar as cores primarias e secundarias e aplicalas nun exemplo	Saber diferenciar as cores primarias e secundarias e aplicalas en dous exemplos	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 2

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

<i>temporalizacion</i>									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación</i>		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-c f-o	B1.11. Texturas naturais e artificiais. Capacidade expresiva das texturas.	B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.
b-c-e f-g-n	B1.12. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.	B1.7. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe.

Cadro 1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B1.6.	EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	CSIEE
B1.7	EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	CCL
	EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	CSC
	EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	CCEC
	EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	CAA
	EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	CSC
	EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	CSC
	EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CSC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), de acordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	Elaborar alomenos catro exemplos de texturas abstractas ou figurativas	CSIEE	ABD
EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	Coñecer o uso correcto de catro técnicas gráfico-plásticas de uso común	CCL	ABD
EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	Realizar unha composición con alomenos cinco tonos de gris con esta técnica	CSC	ABD
EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	Recoñecer a técnica do gouache, usando correctamente alomenos un procedemento artístico básico	CCEC	ABD
EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes mátericas e figuras tridimensionais.	Formular alomenos tres usos expresivos do papel como material artístico	CAA	ABD
EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compoñendoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	Explicar o uso comunicativo de dúas formas creadas	CSC	ABD
EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	Explicar o uso creativo dos materiais reciclados usados en dous exemplos	CSC	ABD
EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Ordenar correctamente e con limpeza os equipos de material na aula	CSC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 1º ESO			bloque de contidos:	1
unidade didáctica:		UNIDADE 2				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB1.6.1	ABD	Elaborar menos de catro exemplos de texturas ou deixalas incompletas	Elaborar alomenos catro exemplos de texturas abstractas ou figurativas	Elaborar alomenos cinco exemplos de texturas e explicalas oralmente	Elaborar alomenos seis exemplos de texturas e explicalas por escrito	
EPVAB1.7.1	ABD	Coñecer o uso de menos de catro técnicas ou non explicalas axeitadamente	Coñecer o uso correcto de catro técnicas gráfico-plásticas de uso común	Coñecer o uso correcto de cinco técnicas gráficas e explicalo oralmente	Coñecer o uso correcto de seis técnicas gráficas e explicalo por escrito	
EPVAB1.7.2	ABD	Crear unha composición con menos de cinco tons de gris ou fallar na técnica	Facer unha composición con alomenos cinco tons de gris con esta técnica	Facer unha composición con seis tons de gris e explicala oralmente	Realizar unha composición con alomenos dez tons de gris e explicala por escrito	
EPVAB1.7.3	ABD	Coñecer a técnica do gouache, sen dominar un procedemento artístico básicos alomenos	Coñecer a técnica do gouache, usando correctamente alomenos un procedemento básico	Coñecer a técnica do gouache, dominando tres procedementos artísticos básicos alomenos	Coñecer a técnica do gouache, dominando catro procedementos artísticos básicos alomenos	
EPVAB1.7.4	ABD	Formular menos de tres usos expresivos do papel como material artístico	Formular alomenos tres usos expresivos do papel como material artístico	Formular alomenos catro usos expresivos do papel como material artístico	Formular alomenos seis usos expresivos do papel como material artístico	
EPVAB1.7..	ABD	Non explicar ben o uso comunicativo de menos de dúas formas creadas	Explicar o uso comunicativo de dúas formas creadas	Explicar o uso comunicativo de alomenos tres formas creadas	Explicar por escrito o uso comunicativo de catro formas creadas alomenos	
EPVAB1.7.6	ABD	Explicar o uso creativo dos materiais usados en menos de dous exemplos	Explicar o uso creativo dos materiais reciclados usados en dous exemplos	Explicar o uso creativo dos materiais reciclados usados en tres exemplos	Explicar por escrito o uso creativo dos materiais usados en catro exemplos	
EPVAB1.7.7	ABD	Ordenar incorrectamente e ter sucios os equipos e material na aula	Ordenar correctamente e con limpeza os equipos de material na aula	Ordenar e limpar a miúdo os equipos e o material de aula e de uso persoal	Ordenar e limpar sempre os equipos e o material de aula e de uso persoal	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 3

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-c-d e-f	B2.1. Imaxe e a comunicación visual. Iconicidade. Graos de iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta.	B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo.
a-c-f l-o	B2.2. Comunicación visual. Símbolos e iconas.	B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significante-significado: símbolos e iconas.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B2.1	EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	CCL
	EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	CCL
	EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	CD
B2.2	EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	CCL
	EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	CD

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	Diferenciar ben os conceptos	CCL	ABD
EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	Recoñecelos en series de alomenos tres imaxes	CCL	ABDE
EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	Crear alomenos dous modelos diferentes	CD	ABD
EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	Explicar a distinción	CCL	ABDE
EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	Deseñar alomenos dúas unidades de cada	CD	ABD

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 1º ESO			bloque de contidos:	2
unidade didáctica:		UNIDADE 3				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB2.1.1	ABD	Diferenciar figurativo e abstracto de xeito pouco claro ou confuso	Diferenciar ben os conceptos	Diferenciar claramente os conceptos e poñer un exemplo ilustrativo	Diferenciar os conceptos e poñer dous exemplos e explicalos por escrito	
EPVAB2.1.2	ABD E	Recoñecer os graos de iconicidade en series de menos de tres imaxes	Recoñecelos en series de alomenos tres imaxes	Recoñecelos en series de alomenos seis imaxes explicadas oralmente	Recoñecelos en series de alomenos seis imaxes explicadas por escrito	
EPVAB2.1.3	ABD	Crear imaxes sobre un tema con varios graos de iconicidade pero confusas	Crear alomenos dous modelos diferentes	Crear alomenos tres modelos distintos e con explicación oral	Crear alomenos catro modelos distintos e con explicación por escrito	
EPVAB2.2.1	ABD	Explicar a diferenza entre símbolos e iconas con erros ou pouca claridade	Explicar a distinción	Explicar a diferenza entre símbolos e iconas con dous exemplos orais	Explicar a diferenza entre símbolos e iconas con dous exemplos por escrito	
EPVAB2.2.2	ABD E	Deseñar menos de dous símbolos e dúas iconas ou facelo con varios erros	Deseñar alomenos dúas unidades de cada	Deseña catro símbolos e catro iconas alomenos e explicaos oralmente	Deseña catro símbolos e catro iconas alomenos e explicaos por escrito	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 4

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
c-f-g i-h-o	B2.3. O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic.	B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente.
a-c-e h-ñ-o	B2.4. Comunicación visual: características e elementos que interveñen nela.	B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de comunicación
a-d-e f-h-o	B2.5. Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual.	B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B2.3	EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	CCL
B2.4	EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.	CSC
B2.5	EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	CCL
	EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	CD

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	Crear un comic de alomenos seis viñetas	CCL	ABDE
EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.	Identificar tres elementos cando menos nun exemplo	CSC	ABDE
EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	Identificar tres elementos cando menos nun exemplo	CCL	ABDE
EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	Identificar tres funcións cando menos nun exemplo	CD	ABCE

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
X	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
X	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 1º ESO			bloque de contidos:	2
unidade didáctica:		UNIDADE 4				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB2.3.1	ABD E	Crear un comic de menos de seis viñetas ou con calidade gráfica deficiente	Crear un comic de alomenos seis viñetas	Crear un comic de dez viñetas como mínimo con explicación oral da obra	Crear un comic de dez viñetas mínimo adxuntando explicación e bocetos	
EPVAB2.4.1	ABD E	Identificar menos de tres elementos que interveñen na comunicación visual	Identificar tres elementos cando menos nun exemplo	Identificar catro elementos cando menos nun exemplo e expicalos oralmente	Identificar seis elementos cando menos nun exemplo e expicalos por escrito	
EPVAB2.5.1	ABD E	Identificar menos de tres elementos existentes na comunicación audiovisual	Identificar tres elementos cando menos nun exemplo	Identificar catro elementos cando menos nun exemplo e expicalos oralmente	Identificar seis elementos cando menos nun exemplo e expicalos por escrito	
EPVAB2.5.2	ABC E	Identificar menos de dúas funcións existentes nunha mensaxe visu-audiovisual	Identificar dúas funcións cando menos nun exemplo	Identificar tres funcións cando menos nun exemplo e expicalas oralmente	Identificar catro funcións cando menos nun exemplo e expicalas por escrito	

calificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 5

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-n-o	B3.1. Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e perpendiculares.	B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano.
b-f-n-o	B3.2. Manexo da escuadra e cartabón para o trazado de paralelas, perpendiculares e rectas a 45°.	B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar previamente estes conceptos.
b-n-o	B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano.	B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco.
b-f-n-o	B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás.	B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta.
b-o	B3.5. Ángulos. Clasificación de ángulos y posicións relativas. B3.6. Trazado de ángulos con escuadra e cartabón.	B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos.
b-f-o	B3.7. Realizar operacións con ángulos. Medidas angulares. Transporte de medidas angulares.	B3.6. Estudar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de medilos.
b-o	B3.8. Bisectriz dun ángulo. A bisectriz como lugar xeométrico básico no plano.	B3.7. Estudar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.1	EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	CAA
B3.2	EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.	CMCC T
B3.3	EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	CD
B3.4	EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	CMCC T
B3.5	EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.	CSIEE
B3.6	EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	CMCC T
B3.7	EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	CCEC

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	Trazar as rectas e indicar o triángulo	CAA	ABD
EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.	Trazar alomenos catro rectas e catro puntos con precisión suficiente	CMCCT	ABD
EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	Trazar as circunferencias cun marxe de erro mínimo	CD	ABD
EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	Debuxar correctamente a circunferencia e as figuras cunha desviación mínima	CMCCT	ABD
EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.	Identificar os ángulos correctamente	CSIEE	ABD
EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	Resolvelo para alomenos tres ángulos	CMCCT	ABD
EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	Trazar a bisectriz cun marxe de erro mínimo	CCEC	ABD

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 1º ESO			bloque de contidos:	3
unidade didáctica:		UNIDADE 5				
EEAA	IAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB3.1.1	ABD	Trazar só as rectas ou ben indicar o triángulo, pero só de forma parcial	Trazar as rectas e indicar o triángulo	Trazar as rectas e resaltar o triángulo empregando diferentes grosos de liña	Trazar rectas e resaltar triángulo con grosos de liñas e explicar por escrito	
EPVAB3.2.1	ABD	Trazar menos de catro rectas e puntos, ou facelo con erros importantes	Trazar alomenos catro rectas e catro puntos con precisión suficiente	Trazar alomenos cinco rectas e cinco puntos con precisión suficiente	Trazar seis rectas e seis puntos con precisión e explicalo por escrito	
EPVAB3.3.1	ABD	Trazar as circunferencias, pero cun nivel de erros excesivo no trazado	Trazar as circunferencias cun marxe de erro mínimo	Trazar as circunferencias, sen erros, resaltando a solución co grosor da liña	Trazar as circunferencias, sen erros, resaltar solución e explicar todo por escrito	
EPVAB3.4.1	ABD	Trazar as circunferencias ou as figuras con erros no trazado ou incompletas	Debuxar correctamente a circunferencia e as figuras cunha desviación mínima	Debuxar a circunferencia, o hexágono e o triángulo e resaltar liñas no resultado	Debuxar a circunferencia e as figuras resaltando liñas e explicalo por escrito	
EPVAB3.5.1	ABD	Identificar os ángulos de forma parcial ou con erros notables	Identificar os ángulos correctamente	Identificar os ángulos correctamente e trazalos con limpeza e precisión	Identificar todos os ángulos e explicar por escrito a súa relación coas regras	
EPVAB3.6.1	ABD	Resolvelo para menos tres ángulos ou con erros no trazado	Resolvelo para alomenos tres ángulos	Resolvelo para alomenos catro ángulos resaltando as liñas da solución	Resolvelo para alomenos cinco ángulos e explicalo por escrito correctamente	
EPVAB3.7.1	ABD	Trazar a bisectriz con inexactitudes ou erros importantes no trazado	Trazar a bisectriz cun marxe de erro mínimo	Trazar a bisectriz sen erros, resaltando as liñas do resultado	Trazar a bisectriz sen erros, resaltando o resultado, e explicándoo por escrito	

calificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar

Unidade 6

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-f-g-o	B3.9. Concepto de medida. Operacións con segmentos coa axuda da regra ou utilizando o compás.	B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás.
b-o	B3.10. Mediatriz dun segmento. A mediatriz como lugar xeométrico básico no plano.	B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.
b-f-o	B3.11. Teorema de Thales. Aplicacións do teorema de Thales para dividir un segmento en partes iguais e para a escala dun polígono.	B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Thales.
b-g-f-o	B3.12. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	B3.11. Coñecer lugares xeométricos e definilos.
b-n-o	B3.13. Triángulos. Clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. Propiedade fundamental dos triángulos.	B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos.
b-f-n-o	B3.14. Construción de triángulos.	B3.13. Construír triángulos coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).
b-f	B3.15. Liñas e puntos notables dos triángulos. Alturas, medianas, bisectrices e mediatrices dos triángulos.	B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo.
b-f	B3.16. Triángulo rectángulo: características e construción dun.	B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicalas con propiedade á construción destes.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.8	EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	CMCC T
B3.9	EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	CMCC T
B3.10	EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.	CCEC
	EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.	CSIEE
B3.11	EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisector, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	CMCC T
B3.12	EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	CCEC
B3.13	EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	CAA
B3.14	EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	CSIEE
B3.15	EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	CMCC T

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	Resolvelo con alomenos dous segmentos	CMCCT	ABD
EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	Trazar a mediatriz cun marxe de erro mínimo	CMCCT	ABD
EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.	Dividilo en alomenos catro partes	CCEC	ABD
EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.	Resolvelo cun marxe de erro mínimo	CSIEE	ABD
EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, biselector, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	Explicar estes conceptos correctamente e diferencialos nunha imaxe	CMCCT	ABD
EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	Facelo con alomenos tres triángulos distintos	CCEC	ABD
EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	Resolver todos os casos cun grao de erro mínimo	CAA	ABD
EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	Resolver todos os casos cun grao de erro mínimo	CSIEE	ABDE
EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	Construir o triángulo cun grao de erro mínimo	CMCCT	ABD

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 1º ESO				bloque de contidos:	3
unidade didáctica:		UNIDADE 6					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB3.8.1	ABD	Resolvelo con menos de dous segmentos ou facelo con erros importantes	Resolvelo con alomenos dous segmentos	Resolver catro segmentos, resaltando o resultado mediante grosor de liñas	Resolver catro segmentos, resaltando o resultado e explicandoo por escrito		
EPVAB3.9.1	ABD	Trazar a mediatriz de forma incorrecta ou con erros importantes	Trazar a mediatriz cun marxe de erro mínimo	Resolver a mediatriz indicando o resultado mediante grosor de liñas	Resolver a mediatriz sen erro, resaltando o resultado e explicandoo por escrito		
EPVAB3.10.1	ABD	Dividilo en menos de catro partes ou facelo de forma incorrecta	Dividilo en alomenos catro partes	Dividir en cinco partes mínimo, diferenciando a solución con liña grosa	Dividir en oito partes como mínimo, resaltar o resultado e explicalo por escrito		
EPVAB3.10.2	ABD	Escalar incorrectamente o polígono, ou facelo con erros importantes	Resolvelo cun marxe de erro mínimo	Resolver o exercicio sen erros, diferenciando a solución con liña grosa	Escalar o polígono sen erros, resaltar o resultado e explicalo por escrito		
EPVAB3.11.1	ABD	Explicar estes conceptos de forma incompleta ou con inexactitudes serias	Explicar estes conceptos correctamente e diferencialos nunha imaxe	Explicar estes conceptos oralmente e crear unha ou varias imaxes de exemplo	Entender estes conceptos e explicalos por escrito creando imaxes de exemplo		
EPVAB3.12.1	ABD	Clasificar menos de tres triángulos ou facelo con pouca exactitude	Facelo con alomenos tres triángulos distintos	Clasificar alomenos catro triángulos distintos	Clasificar alomenos seis triángulos distintos dando explicación escrita		
EPVAB3.13.1	ABD	Resolver menos de tres casos ou facelo de xeito inadecuado ou con erros	Resolver todos os casos cun grao de erro mínimo	Resolver todos os casos de triángulos resaltando o resultado coa liña axeitada	Resolver todos os casos de triángulos resaltando liñas e explicando por escrito		
EPVAB3.14.1	ABD E	Resolver un número insuficiente de casos ou facelo con moitos erros	Resolver todos os casos cun grao de erro mínimo	Trazar os puntos notables e triángulos resaltando o resultado coa liña axeitada	Trazar os puntos notables e triángulos resaltando liñas e explicando por escrito		
EPVAB3.15.1	ABD	Construir o triángulo rectángulo con erros ou de forma incompleta	Construir o triángulo cun grao de erro mínimo	Construir o triángulo rectángulo resaltando o resultado coa liña axeitada	Construir o triángulo rectángulo resaltando liñas e explicando por escrito		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro exponse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estandar.

Unidade 7

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

<i>temporalizacion</i>									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación</i>		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-n	B3.17. Cuadriláteros: clasificación e propiedades.	B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros.
b-f-n	B3.18. Construción de cuadriláteros.	B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos.
b-f-n	B3.19. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.
b-f-n-o	B3.20. Construción de polígonos regulares inscritos nunha circunferencia.	B3.19. Estudar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia.

Cadro 1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.16	EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	CCEC
B3.17	EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	CAA
B3.18	EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	CCEC
B3.19	EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	CMCC T

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	Identificar alomenos tres cuadrilateros correctamente	CCEC	ABDE
EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	Resolver correctamente alomenos un exercicio	CAA	ABD
EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	Clasificar correctamente alomenos dous polígonos	CCEC	ABDE
EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	Construir correctamente alomenos dous polígonos	CMCCT	ABD

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6 Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

<i>asignatura/grupo:</i>		Educación plástica e visual 1º ESO				<i>bloque de contidos:</i>	3
<i>unidade didáctica:</i>		UNIDADE 7					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB3.16.1	ABD E	Identificar menos de tres cuadriláteros sen erros	Identificar alomenos tres cuadriláteros correctamente	Identificar alomenos catro cuadriláteros sen erros	Identificar alomenos cinco cuadriláteros por escrito		
EPVAB3.17.1	ABD	Trazar un paralelogramo incorrectamente	Resolver correctamente alomenos un exercicio	Resolver correctamente alomenos dous exercicios	Construir alomenos tres paralelogramos sen erros		
EPVAB3.18.1	ABD E	Clasificar menos de dous polígonos sen erros	Clasificar correctamente alomenos dous polígonos	Clasificar correctamente alomenos tres polígonos	Clasificar alomenos cinco polígonos e explicalos		
EPVAB3.19.1	ABD	Construir menos de dous polígonos sen erros	Construir correctamente alomenos dous polígonos	Construir correctamente alomenos tres polígonos	Construir alomenos cinco polígonos e explicalos		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro exponse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estandar

Unidade 1

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-c-d f-g-n	B1.1. Proceso creativo. Métodos creativos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	B1.1. Coñecer e aplicar os métodos creativos gráfico-plásticos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.
b-d-f g-n	B1.2. O proceso creativo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	B1.2. Crear composicións gráfico-plásticas persoais e colectivas.
a-c-d f-n	B1.3. A imaxe como representación da realidade. Iconicidade na imaxe gráfica. Niveis de iconicidade.	B1.3. Debuxar con distintos niveis de iconicidade da imaxe.
	B1.4. O bosquejo ou apuntamento como estudo previo ao resultado final.	
a-c-d f-n	B1.5. Natureza da cor. Cor luz e cor pigmento.	B1.4. Identificar e diferenciar as propiedades da cor luz e a cor pigmento.
	B1.6. Temperatura da cor.	
	B1.7. Simbolismo da cor.	

Cadro 1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B1.1	EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	CAA
	EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	CSIEE
B1.2	EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	CSIEE
B1.3	EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquexos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	CCEC
B1.4	EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	CSIEE
	EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	CSC
	EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	CSIEE

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliados correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), de acordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	Crear alomenos unha composición a partir dunha proposta escrita	CAA	ABD
EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	Crear dous deseños como mínimo aplicando propostas de deseño diferentes	CSIEE	ABDE
EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	Elaboración dun informe de proxecto en varios pasos	CSIEE	ABD
EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquejos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	Realizar un proxecto que revele a comprensión dos niveis de iconicidade	CCEC	ABD
EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	Realización dun proxecto experimental que inclúa dúas composicións mínimo	CSIEE	ABDE
EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	Realización dun debuxo ao claroscuro resaltando os volumes principais	CSC	ABD
EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	Crear dúas composicións con cor e sensacións	CSIEE	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
X	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
X	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 3º ESO				bloque de contidos:	1
unidade didáctica:		UNIDADE 1					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB1.1.1	ABD	Crear unha composición incompleta ou con pouca relación coa proposta	Crear alomenos unha composición a partir dunha proposta escrita	Crear alomenos dúas composicións a partir de propostas por escrito	Crear alomenos tres composicións a partir de propostas por escrito		
EPVAB1.1.2	ABD E	Crear menos de dous deseños ou facelo con erros gráficos graves	Crear dous deseños como mínimo aplicando propostas de deseño diferentes	Crear tres deseños como mínimo con propostas de deseño diferentes	Crear catro deseños como mínimo con propostas de deseño diferentes		
EPVAB1.2.1	ABD	Crear un informe de proxecto con erros graves	Elaboración dun informe de proxecto en varios pasos	Elaborar dous informes de proxecto en por pasos	Elaborar tres informes de proxecto en por pasos		
EPVAB1.3.1	ABD	Realizar un proxecto con niveis de comprensión de iconicidade confusos	Realizar un proxecto que revele a comprensión dos niveis de iconicidade	Realizar dous proxectos gráficos aplicando niveis de iconicidade diversos	Realizar tres proxectos gráficos aplicando niveis de iconicidade diversos		
EPVAB1.4.1	ABD E	Realizar un proxecto con erros ou con menos de dúas composicións	Realización dun proxecto experimental que inclúa dúas composicións mínimo	Creación dun proxecto experimental incluíndo tres composicións mínimo	Creación dun proxecto experimental incluíndo catro composicións mínimo		
EPVAB1.4.2	ABD	Realización dun debuxo con fallos graves agora de representar os volumes	Realización dun debuxo ao claroscuro resaltando os volumes principais	Realización de dous debuxos ao claroscuro definindo os volumes	Realización de alomenos tres debuxos ao claroscuro definindo os volumes		
EPVAB1.4.3	ABD	Crear menos de dúas composicións ou erróneas	Crear dúas composicións con cor e sensacións	Crear tres composicións con cor e sensacións	Crear catro composicións con cor e sensacións		

calificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 2

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-c-f g-n	B1.8. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.	B1.5. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas. Témpera e lapis de grafito e de cor; colaxe.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B1.5	EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	CCL
	EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	CCEC
	EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	CCEC
	EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	CAA
	EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	CSIEE
	EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	CSC
	EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CSC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), de acordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	Explicar e aplicar alomenos dúas técnicas	CCEC	ABD
EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	Crear dúas composicións revelando o dominio do claroscuro con lapis	CAA	ABD
EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	Realizar unha composición con témperas na que se usen polo menos tres técnicas expresivas	CSIEE	ABD
EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	Realización dun collage empregando papel manipulado como base	CCEC	ABD
EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	Crear unha obra con papel que revele fins expresivos e comunicativos	CCL	ABD
EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	Realizar unha composición que amose o dominio de técnicas mixtas con materiais reciclados	CCL	ABD
EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Manter o espazo de traballo recollido e en orde antes de cada tarefa	CSIEE	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
X	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
X	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

<i>asignatura/grupo:</i>		Educación plástica e visual 3º ESO				<i>bloque de contidos:</i>	1
<i>unidade didáctica:</i>		UNIDADE 2					
EEAA	IAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB1.5.1	ABD	Explicar e aplicar menos de dúas técnicas gráficas	Explicar e aplicar alomenos dúas técnicas gráficas	Explicar e aplicar alomenos tres técnicas	Explicar catro técnicas por escrito e aplicarlas		
EPVAB1.5.2	ABD	Crear menos de dúas composicións ou usar mal o claroscuro con lápiz	Crear dúas composicións revelando o dominio do claroscuro con lapis	Crear tress composicións revelando o dominio do claroscuro con lapis	Crear catro composicións revelando o dominio do claroscuro con lapis		
EPVAB1.5.3	ABD	Crear unha composición con témperas con menos de tres técnicas ou na que estean mal aplicadas	Realizar unha composición con témperas na que se usen polo menos tres técnicas expresivas	Crear unha composición con témperas na que se usen polo menos catro técnicas expresivas	Realizar unha composición con témperas na que se usen polo menos catro técnicas e expicalas		
EPVAB1.5.4	ABD	Realizar menos de dous collages con papel ou facelo con moitos erros	Realización dun collage empregando papel manipulado como base	Realizar dous collages empregando papel manipulado como base	Creación de dous collages con papel manipulado e explicar o proceso		
EPVAB1.5.5	ABD	Realizar unha obra con papel con fins expresivos e comunicativos erróneos	Crear unha obra con papel que revele fins expresivos e comunicativos	Realizar dúas obras con papel con fins expresivos e comunicativos	Crear dúas obras con papel revelando fins expresivos e comunicativos e expicalas		
EPVAB1.5.6	ABD	Crear unha composición usando técnicas mixtas e materiais reciclados con erros graves de execución	Realizar unha composición que amose o dominio de técnicas mixtas con materiais reciclados	Crear dúas composicións que amosen o dominio de técnicas mixtas con materiais reciclados	Crear dúas composicións con dominio de técnicas mixtas con materiais reciclados e expicalas		
EPVAB1.5.7	ABD	Manter en xeral o espazo de traballo mal recollido e con pouca orde	Manter o espazo de traballo recollido e en orde antes de cada tarefa	Manter o espazo de traballo recollido e en orde con frecuencia	Manter o espazo de traballo recollido e en orde de forma habitual e constante		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 3

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-d-f	B2.1. Percepción visual. Proceso perceptivo. B2.2. Constantes perceptivas de forma, tamaño e cor.	B2.1. Identificar os elementos e factores que interveñen no proceso de percepción de imaxes.
a-n	B2.3. Ilusións ópticas. B2.4. Leis ou principios da Gestalt.	B2.2. Recoñecer as leis visuais da Gestalt que posibilitan as ilusións ópticas e aplicar estas leis na elaboración de obras propias.
e-g-o	B2.5. Imaxe en movemento: posibilidades expresivas.	B2.3. Coñecer os fundamentos da imaxe en movemento e explorar as súas posibilidades expresivas.
a-c-d f-h	B2.6. Linguaxe visual. Signo visual. Significante e significado.	B2.4. Identificar significante e significado nun signo visual.
a-c-f h-ñ	B2.7. Linguaxe da imaxe. Aprender a ler a imaxe. B2.8. Denotación e connotación.	B2.5. Describir, analizar e interpretar unha imaxe, distinguindo os seus aspectos denotativo e connotativo.
e-l-n ñ-o	B2.9. Fotografía. A fotografía como medio de comunicación.	B2.6. Analizar e realizar fotografías comprendendo e aplicando os fundamentos desta.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B2.1	EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.	CAA
B2.2	EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusiões ópticas segundo as leis da Gestalt.	CSC
	EPVAB2.2.2. Deseña ilusiões ópticas baseándose nas leis da Gestalt.	CCEC
B2.3	EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	CD
B2.4	EPVAB2.4.1. Distingue significativo e significado nun signo visual.	CCL
B2.5	EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	CCL
	EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	CCEC
B2.6	EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	CCL
	EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.	CD

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.	Comprender e explicar as causas mencionadas	CAA	ABDE
EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.	Explicar correctamente as bases da percepción	CSC	ABDE
EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.	Crear alomenos un deseño	CCEC	ABDE
EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	Realizar unha animación , de tres segundos de duración como mínimo	CD	ABDE
EPVAB2.4.1. Distingue significativo e significado nun signo visual.	Explicar a distinción e por un exemplo alomenos	CCL	ABDE
EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	Ler e explicar unha imaxe como mínimo	CCL	ABDE
EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	Análise dunha imaxe alomenos, identificando narratividade, ferramentas e significado	CCEC	ABDE
EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	Identificación de dúas imaxes mínimo	CCL	ABDE
EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.	Realizar alomenos catro fotografías diferentes	CD	ABCDE

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
X	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
X	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
X	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 3º ESO			bloque de contidos:	2
unidade didáctica:		UNIDADE 3				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB2.1.1	ABD E	Explicar as causas dunha ilusión óptica e facelo de forma errónea ou confusa	Comprender e explicar as causas mencionadas	Explicar oralmente as causas dunha ilusión óptica e poñer un exemplo	Explicar por escrito as causas dunha ilusión óptica e poñer varios exemplos	
EPVAB2.2.1	ABD E	Explicar incorrectamente as bases da percepción	Explicar correctamente as bases da percepción	Definir as bases da percepción cun exemplo	Expoñer as bases da percepción con exemplos	
EPVAB2.2.2	ABD E	Crear un deseño con leis da Gestalt mal aplicadas	Crear alomenos un deseño	Crear dous deseños mínimo con leis da Gestalt	Crear tres deseños mínimo a partir de leis da Gestalt	
EPVAB2.3.1	ABD E	Realizar unha animación, que dure menos de tres segundos ou con erros	Realizar unha animación, de tres segundos de duración como mínimo	Realizar unha animación, de catro segundos e explicala oralmente	Realizar unha animación, de cinco segundos e explicala por escrito	
EPVAB2.4.1	ABD E	Non saber diferenciar ben significante e significado	Explicar a distinción e por un exemplo alomenos	Explicar a distinción e por dous exemplos alomenos	Explicar a distinción e por tres exemplos alomenos	
EPVAB2.5.1	ABD E	Ler e explicar unha imaxe pero incorrectamente	Ler e explicar unha imaxe como mínimo	Ler e explicar dúas imaxes como mínimo	Ler e explicar por escrito tres imaxes como mínimo	
EPVAB2.5.2	ABD E	Análise dunha imaxe pero cunha identificación de narratividade, ferramentas e significado equivocada	Análise dunha imaxe alomenos, identificando narratividade, ferramentas e significado	Análise de dúas imaxes alomenos, identificando oralmente narratividade, ferramentas e significado	Análise de dúas imaxes alomenos, identificando por escrito narratividade, ferramentas e significado	
EPVAB2.6.1	ABD E	Identificación de menos de dúas imaxes con erros	Identificación de dúas imaxes mínimo	Explicación oral de tres fotografías mínimo	Explicación por escrito de catro fotografías mínimo	
EPVAB2.6.2	ABC DE	Realizar menos de catro fotografías ou con erros	Realizar alomenos catro fotografías diferentes	Realizar alomenos cinco fotografías diferentes	Realizar seis fotografías diferentes e explicalas	

calificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 4

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-c-e e-h	B2.10. Linguaxes visual e audiovisual: funcións e códigos.	B2.7. Utilizar de xeito axeitado as linguaxes visual e audiovisual con distintas funcións.
a-c-d e-o	B2.11. Recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	B2.8. Identificar e recoñecer as linguaxes visuais apreciando os estilos e as tendencias, valorando, e respectando do patrimonio histórico e cultural, e gozando del.
a-c-d e-o	B2.12. Publicidade: principais recursos visuais empregados nela.	B2.9. Identificar e empregar recursos visuais como as figuras retóricas na linguaxe publicitaria.
a-c-d f-h-i	B2.13. Cine. O cine como medio de comunicación.	B2.10. Apreciar a linguaxe do cine analizando obras de xeito crítico, situándoas no seu contexto histórico e sociocultural, e reflexionando sobre a relación da linguaxe cinematográfica coa mensaxe da obra.
e-g-i	B2.14. Linguaxe multimedia como ferramenta de traballo.	B2.11. Comprender os fundamentos da linguaxe multimedia, valorar as achegas das tecnoloxías dixitais e ser capaz de elaborar documentos mediante este.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B2.7	EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	CCL
B2.8	EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	CSC
B2.9	EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	CCL
B2.10	EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.	CCEC
B2.11	EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.	CD

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliados correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), de acordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	IIAA
EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	Realización dun traballo que recolla a nivel básico todas as fases do proceso creativo e a súa valoración	CCL	ACBDE
EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	Identificación correcta en alomenos dúas mensaxes	CSC	ABCDE
EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	Deseñar unha mensaxe mínimo cunha figura retórica	CCL	ABCDE
EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.	Elaborar unha reflexión que inclúa estes aspectos a un nivel básico e comprensible	CCEC	ABDEF
EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.	Crear un documento que inclúa un recurso dixital como mínimo	CD	ABCDE

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
X	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
X	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
X	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 3º ESO				bloque de contidos:	2
unidade didáctica:		UNIDADE 4					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB2.7.1	ABC DE	Realización dun traballo que recolla as fases do proceso creativo cunha valoración incompleta	Realización dun traballo que recolla a nivel básico todas as fases do proceso creativo e a súa valoración	Realización dun traballo que recolla a nivel alto as fases do proceso creativo e a súa valoración oral	Realización dun traballo que recolla a nivel alto as fases do proceso creativo e con valoración por escrito		
EPVAB2.8.1	ABC DE	Identificación en menos de dúas mensaxes	Identificación correcta en alomenos dúas mensaxes	Identificación correcta en alomenos tres mensaxes	Identificación correcta en alomenos catro mensaxes		
EPVAB2.9.1	ABC DE	Deseñar unha mensaxe con figuras retóricas mal empregadas ou erróneas	Deseñar unha mensaxe mínimo cunha figura retórica	Deseñar dúas mensaxes cunha figuras retórica e explicalos oralmente	Deseñar tres mensaxes con varias figuras retóricas e explicalos por escrito		
EPVAB2.10.1	ABD EF	Elaborar unha reflexión sen chegar a explicar os conceptos a nivel básico	Elaborar unha reflexión que inclúa estes aspectos a un nivel básico e comprensible	Elaborar unha reflexión que inclúa estes aspectos a un nivel máis avanzado	Redactar un ensaio sobre obras de cine con contexto e narrativa detallados		
EPVAB2.11.1	ABC DE	Crear un documento que inclúa recursos dixitais pero mal empregados	Crear un documento que inclúa un recurso dixital como mínimo	Crear un documento que inclúa dous recursos dixitais como mínimo	Crear un documento que inclúa tres recursos dixitais como mínimo		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 5

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-f-g	B3.1. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	B3.1. Coñecer lugares xeométricos e definilos.
b-f-n	B3.2. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	B3.2. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.
b-f-n	B3.3. Construción de polígonos regulares dado o lado.	B3.3. Estudar a construción de polígonos regulares coñecendo o lado.
b-e-f-g	B3.4. Tanxencias e enlaces. Propiedades e consideracións xeométricas das tanxencias.	B3.4. Comprender as condicións dos centros e as rectas tanxentes en distintos casos de tanxencia e enlaces.
b-e-f-g	B3.5. Tanxencias e enlaces en curvas técnicas: óvalos e ovoídes.	B3.5. Comprender a construción do óvalo e do ovoide básicos, aplicando as propiedades das tanxencias entre circunferencias.
b-f-o	B3.6. Propiedades e características das tanxencias en óvalos e ovoídes.	B3.6. Analizar e estudar as propiedades das tanxencias nos óvalos e nos ovoídes.
b-f-g-n	B3.7. Enlaces en curvas técnicas. Espirais: propiedades e características.	B3.7. Aplicar as condicións das tanxencias e enlaces para construír espirais de dous, tres, catro e cinco centros.

Cadro 1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.1	EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	CCL
B3.2	EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	CAA
B3.3	EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	CMCCT
B3.4	EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	CMCCT
	EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	CA
B3.5	EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	CMCCT
B3.6	EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	CSIEE
B3.7	EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	CMCCT

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	IIAA
EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	Explicar a nivel básico estes conceptos, e identificalos en distintas imaxes	CCL	ABDE
EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	Diferenciar correctamente alomenos cinco polígonos	CAA	ABDE
EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	Construir correctamente alomenos cinco polígonos	CMCCT	ABDE
EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	Resolver correctamente alomenos dous casos	CMCCT	ABDE
EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	Resolver correctamente alomenos dous casos	CA	ABDE
EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	Construir o óvalo cun marxe de erro mínimo	CMCCT	ABDE
EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	Resolver alomenos dous casos cun erro mínimo	CSIEE	ABDE
EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	Construir correctamente alomenos un caso	CMCCT	ABDE

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 3º ESO				bloque de contidos:	3
unidade didáctica:		UNIDADE 5					
EEAA	IAAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB3.1.1	ABD E	Explicar a nivel básico estes conceptos pero facelo erroneamente e sen identificalos en imaxe	Explicar a nivel básico estes conceptos, e identificalos en distintas imaxes	Explicar a nivel avanzado estes conceptos, e ser capaz de identificalos en varias imaxes oralmente	Explicar a nivel avanzado estes conceptos, e ser capaz de identificalos en distintas imaxes por escrito		
EPVAB3.2.1	ABD E	Diferenciar correctamente menos de cinco polígonos	Diferenciar correctamente alomenos cinco polígonos	Diferenciar correctamente alomenos seis polígonos	Diferenciar correctamente alomenos oito polígonos		
EPVAB3.3.1	ABD E	Construir correctamente menos de cinco polígonos	Construir correctamente alomenos cinco polígonos	Construir correctamente alomenos seis polígonos	Construir correctamente alomenos sete polígonos		
EPVAB3.4.1	ABD E	Resolver correctamente menos de dous casos	Resolver correctamente alomenos dous casos	Resolver correctamente alomenos tres casos	Resolver correctamente alomenos catro casos		
EPVAB3.4.2	ABD E	Resolver correctamente menos de dous casos	Resolver correctamente alomenos dous casos	Resolver correctamente alomenos tres casos	Resolver correctamente alomenos catro casos		
EPVAB3.5.1	ABD E	Construir o óvalo cun grao de erro significativo	Construir o óvalo cun marxe de erro mínimo	Construir o óvalo e dar unha explicación oral	Construir o óvalo e dar unha explicación escrita		
EPVAB3.6.1	ABD E	Resolver menos de dous casos cun erro mínimo	Resolver alomenos dous casos cun erro mínimo	Resolver tres casos con explicación verbal	Resolver tres casos con explicación por escrito		
EPVAB3.7.1	ABD E	Construir unha espiral con erros importantes	Construir correctamente alomenos un caso	Construir correctamente alomenos dous casos	Construir correctamente alomenos tres casos		

calificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 6

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-f-g-n	B3.8. Redes modulares: cadrada e triangular.	B3.8. Estudar os conceptos de simetrías, xiros e translacións aplicándoos ao deseño de composicións con módulos.
	B3.9. Concepto de simetría, xiro e translación aplicado as composicións modulares.	
b-f-n-o	B3.10. Representación obxectiva de sólidos. Introducción aos sistemas de medida e sistemas perspectivos. Vistas diédricas dun sólido.	B3.9. Comprender o concepto de proxección e aplicalo ao debuxo das vistas de obxectos, con coñecemento da utilidade das anotacións, practicando sobre as tres vistas de obxectos sinxelos e partindo da análise das súas vistas principais.
b-f-n-o	B3.11. Introducción ás axonometrías e ás súas características. Axonometría cabaleira aplicada a volumes sinxelos.	B3.10. Comprender e practicar o procedemento da perspectiva cabaleira aplicada a volumes elementais.
b-f-n-o	B3.12. Axonometría isométrica aplicada a volumes sinxelos.	B3.11. Comprender e practicar os procesos de construción de perspectivas isométricas de volumes sinxelos.

Cadro 1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.8	EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	CD
B3.9	EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	CMCC T
B3.10	EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	CMCC T
B3.11	EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.	CCEC

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	IIAA
EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	Realizar alomenos un deseño cun erro mínimo	CD	ABD
EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	Resolver directamente catro figuras como mínimo, con tres vistas cada unha	CMCCT	ABD
EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	Realizar alomenos tres perspectivas cun erro mínimo	CMCCT	ABD
EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.	Realizar alomenos tres perspectivas cun erro mínimo	CCEC	ABD

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliados correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), de acordo coa lexislación vixente.

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
X	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración	X	e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6 Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 3º ESO			bloque de contidos:	3	
unidade didáctica:		UNIDADE 6					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO	ACADADO				
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB3.8.1	ABD	Realizar un deseño con erros significativos	Realizar alomenos un deseño cun erro mínimo	Realizar alomenos dous deseños cun erro mínimo	Realizar alomenos tres deseños cun erro mínimo		
EPVAB3.9.1	ABD	Facer incorrectamente menos de catro figuras, con tres vistas cada unha	Resolver directamente catro figuras como mínimo, con tres vistas cada unha	Facer directamente cinco figuras como mínimo, con tres vistas cada unha	Resolver directamente seis figuras como mínimo, con tres vistas cada unha		
EPVAB3.10.1	ABD	Realizar menos de tres perspectivas ou con erros significativos	Realizar alomenos tres perspectivas cun erro mínimo	Realizar alomenos catro perspectivas cun erro mínimo	Realizar alomenos seis perspectivas cun erro mínimo		
EPVAB3.11.1	ABD	Realizar menos de tres perspectivas ou con erros significativos	Realizar alomenos tres perspectivas cun erro mínimo	Realizar alomenos catro perspectivas cun erro mínimo	Realizar alomenos seis perspectivas cun erro mínimo		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 1

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-c-d e-h	B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.
a-d-g-n	B1.2. Leis da composición. B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. B1.4. Cor como ferramenta simbólica.	B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B1.1.	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	CCEC
B1.2	EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	CCEC
	EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	CCEC
	EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	CCEC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliados correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	Elaborar alomenos dúas composicións con elementos da linguaxe plástica e visual.	CCEC	ABD
EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	Elaborar dous exemplos de composición sinxela con diferentes materiais	CCEC	ABD
EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	Realizar unha composición cun exemplo claro de liñas de forza	CCEC	ABD
EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	Crear un cambio claro de significado empregando a cor nunha imaxe dada	CCEC	ABD

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxeutor de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

<i>asignatura/grupo:</i>		Educación plástica e visual 4º ESO				<i>bloque de contidos:</i>	1
<i>unidade didáctica:</i>		UNIDADE 1					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB1.1.1.	ABD	Elaborar un exemplo con elementos da linguaxe plástica e visual.	Elaborar dous exemplos con elementos da linguaxe plástica e visual.	Elaborar máis de dúas obras con elementos da linguaxe plástica e visual.	Elaborar varios exemplos con elementos plásticos.e explicalos por escrito		
EPVAB1.2.1.	ABD	Crear un caso de composición sinxela con diferentes materiais	Crear dous casos de composición sinxela con diferentes materiais	Crear máis de dous casos de composición sinxela con diferentes materiais	Crear múltiples casos de composición e explicalos por escrito		
EPVAB1.2.2.	ABD	Realizar algunha composición con liñas de forza abocetadas	Realizar alomenos unha composición cun exemplo claro de liñas de forza	Realizar máis dunha composición cun exemplo claro de liñas de forza	Realizar varios exemplos con liñas de forza e explicalas por escrito		
EPVAB1.2.3.	ABD	Crear un cambio claro de significado empregando a cor nunha imaxe dadas	Crear un cambio claro de significado empregando a cor en dúas imaxes dadas	Crear un cambio claro de significado empregando a cor en tres imaxes dadas	Cambiar o significado en imaxes dadas usando a cor e explicalas por escrito		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro exponse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estandar.

Unidade 2

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalización									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-c-e g-n	B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.	B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.
b-c-e g-n	B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa.	B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.
d-f-l n	B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico.	B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B1.3.	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	CCEC CSIEE
	EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CCEC CSIEE CAA CD
B1.4	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	CSIEE CCEC
B1.5.	EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	CSIEE CCEC
	EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.	CSIEE CCEC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábles correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	Elaborar alomenos dous exemplos con técnica mixta	CCEC CSIEE	ABD
EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Coñecer o uso correcto de catro técnicas gráfico-plásticas de uso común	CCEC CSIEE CAA CD	ABD
EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	Realizar dous proxectos individuais e/ou colectivos	CSIEE CCEC	ABD
EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	Recoñecer e analizar a técnica e elementos de dúas imaxes dadas	CSIEE CCEC	ABD
EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.	Identificar e analizar dúas obras alomenos	CSIEE CCEC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 4º ESO				bloque de contidos: 1
unidade didáctica:		UNIDADE 2				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB1.3.1	ABD	Elaborar alomenos un exemplo con técnica mixta e materiais varios	Elaborar alomenos dous exemplos con técnica mixta e materiais varios	Elaborar alomenos tres exemplos con técnica mixta e materiais varios	Elaborar alomenos dous exemplos con técnica mixta e explicalos por escrito	
EPVAB1.3.2	ABD	Coñecer o uso de menos de catro técnicas ou non explicalas axeitadamente	Coñecer o uso correcto de catro técnicas gráfico-plásticas de uso común	Coñecer o uso correcto de cinco técnicas gráficas e explicalo oralmente	Coñecer o uso correcto de seis técnicas gráficas e explicalo por escrito	
EPVAB1.4.1	ABD	Realizar un proxecto individual e/ou colectivo	Realizar dous proxectos individuais e/ou colectivos	Realizar tres proxectos individuais e/ou colectivos	Realizar dous proxectos individuais e/ou colectivos e explicalos por escrito	
EPVAB1.5.1	ABD	Recoñecer e analizar a técnica e elementos dunha imaxe dada	Recoñecer e analizar a técnica e elementos de dúas imaxes dadas	Recoñecer e analizar a técnica e elementos de tres ou máis imaxes	Recoñecer e analizar varias imaxes dadas e explicalo por escrito	
EPVAB1.5.2	ABD	Identificar e analizar unha obra alomenos	Identificar e analizar dúas obras alomenos	Identificar e analizar tres obras alomenos	Identificar e analizar varias obras e explicalo por escrito	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 3

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-f-g n-o	B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. B2.3. Tanxencias e enlaces. B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos.	B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B2.1	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	CAA CMCC T
	EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	CAA CMCC T
	EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	CAA CMCC T
	EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplicación á creación de deseños persoais.	CAA CMCC T

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	Diferenciar alomenos dous casos de debuxo descritivo e dous de perceptivo	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	Resolver alomenos catro exemplos de polígonos	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	Resolver alomenos dous casos de tanxencias sinxelos	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplica ao á creación de deseños persoais.	Realizar dous deseños con formas xeométricas planas	CAA CMCCT	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro

necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápis de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxeutor de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a) avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b) rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedementos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

<i>asignatura/grupo:</i>		Educación plástica e visual 4º ESO				<i>bloque de contidos:</i>	2
<i>unidade didáctica:</i>		UNIDADE 3					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO		ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB2.1.1	ABD	Diferenciar un caso de debuxo descriptivo e un de perceptivo	Diferenciar dous casos de debuxo descriptivo e dous de perceptivo	Diferenciar tres casos de debuxo descriptivo e dous de perceptivo	Diferenciar debuxos descriptivos e perceptivos e explicalos por escrito		
EPVAB2.1.2	ABD	Coñecer o uso de menos de catro técnicas ou non explicalas axeitadamente	Resolver alomenos catro exemplos de polígonos	Coñecer o uso correcto de cinco técnicas gráficas e explicalo oralmente	Coñecer o uso correcto de seis técnicas gráficas e explicalo por escrito		
EPVAB2.1.3	ABD	Resolver alomenos un caso de tanxencias sinxelo	Resolver alomenos dous casos de tanxencias sinxelos	Resolver alomenos tres casos de tanxencias sinxelos	Resolver máis de tres casos de tanxencias sinxelos		
EPVAB2.1.4	ABD	Realizar un deseño con formas xeométricas planas sinxelas	Realizar dous deseños con formas xeométricas planas sinxelas	Realizar tres deseños con formas xeométricas planas sinxelas	Realizar tres deseños con formas xeométricas planas complexas e elaboradas		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Neste cadro exponse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estandar.

Unidade 4

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

<i>temporalización</i>									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación</i>		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-f-g o	B2. 5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas. B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo técnico. B2.7. Perspectiva cabaleira. Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. B2.9. Perspectiva cónica central. B2.10. Perspectiva cónica oblicua. B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista.	B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.
b-e-i o	B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.	B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.

Cadro 1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B2.2	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	CAA CMCCT
	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	CAA CMCCT
	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	CAA CMCCT
	EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	CAA CMCCT
B2.3	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	CAA CMCCT

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	Realizar dous debuxos de figuras a partir de vistas	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	Croquizar as vistas de alomenos dúas figuras	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	Trazar a perspectiva de alomenis dúas pezas	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	Debuxar dúas perspectivas cónicas, oblícua e frontal	CAA CMCCT	ABD
EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	Crear dous deseños usando recursos das TIC	CAA CMCCT	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMIENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

<i>asignatura/grupo:</i>		Educación plástica e visual 4º ESO			<i>bloque de contidos:</i>	2
<i>unidade didáctica:</i>		UNIDADE 4				
EEAA	IAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB2.2.1	ABD	Realizar un debuxo de figuras a partir das vistas	Realizar dous debuxos de figuras a partir das vistas	Realizar tres debuxos de figuras a partir das vistas	Realizar tres ou máis debuxos a partir de vistas	
EPVAB2.2.2	ABD	Croquizar as vistas de alomenos unha figuras	Croquizar as vistas de alomenos dúas figuras	Croquizar as vistas de alomenos tres figuras	Croquizar as vistas de catro ou máis figuras	
EPVAB2.2.3	ABD	Trazar a perspectiva de alomenos unha peza	Trazar a perspectiva de alomenos dúas pezas	Trazar a perspectiva de alomenos tres pezas	Trazar a perspectiva de catro ou máis pezas	
EPVAB2.2.4	ABD	Debuxar alomenos unha perspectiva cónica, oblícuca ou frontal	Debuxar dúas perspectivas cónicas, oblícuca e frontal	Debuxar tres perspectivas cónicas, oblícuas ou frontais	Debuxar catro perspectivas cónicas, oblícuas e frontais	
EPVAB2.3.1	ABD	Crear un deseño usando recursos das TIC	Crear dous deseños usando recursos das TIC	Crear tres deseños usando recursos das TIC	Crear máis de tres deseños usando recursos das TIC	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 5

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-c-d f-h-l	B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). B3. 2. Fases do proceso de deseño. B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico.	B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.
c-e-g i	B3.5. Campos de aplicación do deseño.	B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.1	EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	CSIEE CCEC
	EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	CCEC
B3.2	EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	CSIEE CCEC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	Explicar dous elementos da comunicación visual	CSIEE CCEC	ABD
EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	Analizar dous obxectos do contorno en termos visuais	CCEC	ABD
EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	Identificar dous obxectos de deseño de uso cotián	CSIEE CCEC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 4º ESO			bloque de contidos:	3	
unidade didáctica:		UNIDADE 5					
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO					
		NON ACADADO	ACADADO				
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE		
EPVAB3.1.1	ABD	Explicar alomenos un elemento básico da comunicación visual	Explicar dous elementos básicos da comunicación visual	Explicar tres elementos básicos da comunicación visual	Explicar varios elementos da comunicación visual e expresalo por escrito		
EPVAB3.1.2	ABD	Analizar un obxecto do contorno en termos visuais	Analizar dous obxectos do contorno en termos visuais	Analizar alomenos tres obxectos do contorno en termos visuais	Analizar varios obxectos do contorno en termos visuais e explicalo por escrito		
EPVAB3.2.1	ABD	Identificar un obxecto de deseño de uso cotián	Identificar dous obxectos de deseño de uso cotián	Identificar tres obxectos de deseño de uso cotián	Identificar varios obxectos de deseño de uso cotián e explicalo por escrito		

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 6

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

<i>temporalizacion</i>									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación</i>		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
b-e-f i	B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos. B3.7. Compoñentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño. B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. B3.10. Planificación dun proxecto artístico.	B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B3.3	EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	CSIEE CCEC
	EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	CSIEE CCEC
	EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	CSIEE CCEC
	EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	CD CSIEE CCEC
	EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	CSIEE CCEC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	Elaborar alomenos dúas composicións modulares xeométricas	CSIEE CCEC	ABD
EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	Realizar dous bocetos de imaxe corporativa	CSIEE CCEC	ABD
EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	Realizar un proxecto de deseño completo nas súas distintas fases	CSIEE CCEC	ABD
EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	Realizar dous proxectos de deseño con recursos TIC	CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	Abocetar dúas planificacións de proxectos artísticos	CSIEE CCEC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 4º ESO			bloque de contidos:	3
unidade didáctica:		UNIDADE 6				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB3.3.1	ABD	Elaborar alomenos unha composición modular xeométricas	Elaborar alomenos dúas composicións modulares xeométricas	Elaborar alomenos tres composicións modulares xeométricas	Elaborar alomenos catro composicións modulares xeométricas	
EPVAB3.3.2	ABD	Realizar alomenos un boceto de imaxe corporativa	Realizar alomenos dous bocetos de imaxe corporativa	Realizar como mínimo tres bocetos de imaxe corporativa	Realizar dous bocetos de imaxe corporativa e explicalos por escrito	
EPVAB3.3.3	ABD	Realizar un proxecto de deseño incompleto nas súas fases	Realizar un proxecto de deseño completo nas súas distintas fases	Realizar dous proxectos de deseño completos nas súas distintas fases	Realizar un proxecto de deseño coas súas distintas fases e explicalos por escrito	
EPVAB3.3.4	ABD	Realizar alomenos un proxecto de deseño con recursos TIC	Realizar alomenos dous proxectos de deseño con recursos TIC	Realizar alomenos tres proxectos de deseño con recursos TIC	Realizar dous proxectos de deseño con recursos TIC e explicalos por escrito	
EPVAB3.3.5	ABD	Elaborar en boceto unha planificación de proxectos artísticos	Elaborar en boceto dúas planificacións de proxectos artísticos	Elaborar con acabado definitivo un proxecto artístico planificado	Culminar un proxecto artístico planificado e explicalos por escrito	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 7

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descripción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

<i>temporalizacion</i>									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación</i>		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-h-n ñ	B4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. B4.2. Realización dun storyboard	B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.
e-l-n o	B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. B4.5. Finalidade expresiva das imaxes fotoxomásticas.	B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B4.1	EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	CD CSIEE CCEC
	EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	CSIEE
B4.2	EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	CD CSIEE CCEC
	EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	CD CSIEE CCEC
	EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	CD CSIEE CCEC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	Analizar alomenos dous tipos de plano nunha película	CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	Elaborar dous storyboards sinxelos en boceto	CSIEE	ABD
EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	Identificar tres planos alomenos nunha película	CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	Realizar alomenos catro fotografías	CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	Analizar alomenos tres imaxes de prensa	CD CSIEE CCEC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademais das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 4º ESO			bloque de contidos:	4
unidade didáctica:		UNIDADE 7				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB4.1.1	ABD	Analizar alomenos un tipo de plano como mínimo nunha película	Analizar alomenos dous tipos de plano nunha película	Analizar alomenos tres tipos de plano nunha película	Analizar máis de tres tipos de plano nunha película e explicalo por escrito	
EPVAB4.1.2	ABD	Elaborar un storyboards sinxelos en boceto	Elaborar dous storyboards sinxelos en boceto	Elaborar tres storyboards sinxelos en boceto	Elaborar catro ou máis storyboards sinxelos en boceto	
EPVAB4.2.1	ABD	Identificar dous planos ou ángulos de cámara alomenos nunha película	Identificar alomenos tres planos ou ángulos de cámara nunha película	Identificar alomenos catro planos ou ángulos de cámara nunha película	Identificar máis de catro planos ou ángulos de cámara nunha película	
EPVAB4.2.2	ABD	Realizar alomenos tres fotografías	Realizar alomenos catro fotografías	Realizar alomenos cinco fotografías	Realizar seis ou máis fotografías e explicalas por escrito	
EPVAB4.2.3	ABD	Analizar alomenos dúas imaxes de prensa	Analizar alomenos tres imaxes de prensa	Analizar alomenos catro imaxes de prensa	Analizar alomenos catro imaxes de prensa e explicalas por escrito	

cualificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

Unidade 8

A unidade didáctica é, ao noso modo de ver, o documento principal de referencia á hora de desenvolver o traballo na aula. Por esta razón, pensamos que debe ser precisa e completa no que respecta á descrición dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias que se desenvolven a través dela, pero tamén concisa e manexable para facilitar o traballo e ser operativa. Por todo isto, deseñamos un modelo de unidade sintético e funcional, a base de cadros explicativos nos que a información ven despregada nun mapa conceptual que, por unha banda simplifica a localización dos datos, e por outra ofrece un panorama visual de conxunto que permite relacionar os distintos elementos da unidade dende unha perspectiva global. Os apartados da unidade son os seguintes:

CADRO 1. TEMPORALIZACIÓN

temporalizacion									
set	out	nov	dec	xan	feb	mar	abr	mai	xuñ

CADRO 2. OBXECTIVOS, CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relación entre obxectivos, contidos e criterios de avaliación		
OBXEC	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN (CCAA)
a-e-f g	B4.6. Creación dixital de imaxes. B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal.	B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.
a-c-d f-h-n o	B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitar	B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.

Cadro1. Temporalización

Neste cadro expoñemos o esquema de desenvolvemento temporal da unidade didáctica expresado en semanas. Pode haber pequenas variacións dunha semana debido a a que a menudo xorden imprevistos que provocan variacións no desenvolvemento da unidade nalgunha sesión lectiva.

Cadro 2. Oxectivos, contidos e criterios de avaliación

Nestee cadro expoñemos a correlación entre os obxectivos da etapa, os contidos correspondentes á unidade didáctica e os criterios de avaliación aplicables a cada un dos contidos (CCAA), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 3. PERFIL COMPETENCIAL

<i>Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave (perfil competencial)</i>		
CC AA	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	CCBB
B4.3	EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	CD CSIEE CCEC
	EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	CD CSIEE CCEC
	EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	CAA CD CSIEE CCEC
B4.4	EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	CD CSIEE CCEC

Cadro 3. Relación entre criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Neste cadro sintetízase o perfil competencial da unidade a través da a correlación entre os criterios de avaliación (CCAA), os estándares de aprendizaxe avaliábeis correspondentes á unidade didáctica e as competencias clave aplicables a cada estándar (CCCC), dacordo coa lexislación vixente.

CADRO 4. ESTÁNDARES, GRAO MÍNIMO DE LOGRO E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

<i>Relación entre estándares de aprendizaxe, indicadores de logro e competencias clave</i>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MINIMO DE LOGRO	CCBB	II AA
EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	Elaborar alomenos dúas imaxes por ordenador	CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	Realizar en boceto dous proxectos publicitarios	CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	Abocetar alomenos dous proxectos persoais	CAA CD CSIEE CCEC	ABD
EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	Analizar alomenos dous exemplos publicitarios	CD CSIEE CCEC	ABD

Cadro 4. Estándares, grao mínimo de logro e instrumentos de avaliación

Neste cadro explícase cómo se avalían os estándares de aprendizaxe. Ademáis das competencias clave anteriormente sinaladas (CCCC), cada estándar leva asociados uns indicadores que definen o grao mínimo de logro necesario para verificar o cumprimento dese estándar. Na última columna indícanse cales son os instrumentos de avaliación (IIAA) empregados na avaliación de cada estándar.

CADRO 5. MATERIAIS E RECURSOS

<i>materiais e recursos didácticos</i>	
X	Equipo para debuxo con lápices de grafito e carbón
X	Equipo para debuxo xeométrico (lápices, regras e compases)
X	Equipo para cor con técnicas secas (lápiz de cor, pastel, crayons, etc.)
X	Equipo para cor con técnicas húmidas (gouache, acrílico, óleo, etc.)
X	Equipo para collage (ferramentas e materiais variados)
	Equipo para técnicas murais (pintura e esmalte, rodillo, brocha, etc.)
X	Equipo para técnicas tridimensionais (tesoiras, cartulina, cartón, etc.)
	Equipo para modelado (arxila, palillos, soportes, etc)
	Equipo para talla (madeira, xeso, poliuretanos, cinceis, lixa, etc.)
	Soporte audiovisual (proxector de imaxe e vídeo)
	Equipo para fotografía e vídeo (cámaras, obxectivos, etc.)
	Equipo de estudio para fotografía e vídeo (focos, fondos, etc.)
	Equipo TIC para traballo gráfico e multimedia

CADRO 6. AVALIACIÓN

AVALIACIÓN				
X	a) observación directa e/ou indirecta	X	d) valoración colectiva cuantitativa	PROCEDIMENTOS
X	b) valoración individual cuantitativa	X	e) valoración colectiva cualitativa	
X	c) valoración individual cualitativa	X	f) procedimentos mixtos	
X	a)avaliación de probas de contidos	X	d) proxectos individuais e de grupo	INSTRUMENTOS
X	b)rúbricas/escalas de valoración		e) proxectos multimedia	
	c) debates e postas en común		f) enquisas, bases de datos e/ou outros	
X	probas de avaliación de contidos		CUANTITATIVA	CUALIFICACIÓN
X	rúbricas/escalas de valoración e observación		CUALITATIVA	

Cadro 5. Materiais e recursos

Neste cadro faise unha relación dos materiais e recursos didácticos que se van a empregar de modo preferente no desenvolvemento da unidade didáctica.

Cadro 6. Avaliación

Neste cadro faise un esquema dos elementos empregados no proceso de avaliación da unidade didáctica. Indícanse tanto os procedimentos e instrumentos de avaliación usados, como os sistemas de cualificación escollidos.

CADRO 7. MODELO DE RÚBRICA

asignatura/grupo:		Educación plástica e visual 4º ESO			bloque de contidos:	4
unidade didáctica:		UNIDADE 8				
EEAA	IIAA	INDICADORES DE LOGRO				
		NON ACADADO	ACADADO			
		1 - EN VIAS DE LOGRO	2 - SUFICIENTE	3 - AVANZADO	4 - EXCELENTE	
EPVAB4.3.1	ABD	Elaborar alomenos uha imaxe por ordenador	Elaborar alomenos dúas imaxes por ordenador	Elaborar alomenos tres imaxes por ordenador	Elaborar alomenos dúas imaxes por ordenador e explicalas por escrito	
EPVAB4.3.2	ABD	Realizar en boceto dalomenos un proxecto publicitarios	Realizar en boceto alomenos dous proxectos publicitarios	Realizar en boceto alomenos tres proxectos publicitarios	Realizar en acabado un proxecto publicitario e explicalo por escrito	
EPVAB4.3.3	ABD	Abocetar alomenos un proxecto persoal	Abocetar alomenos dous proxectos persoais	Abocetar alomenos tres proxectos persoais	Realizar en acabado un proxecto persoal e explicalo por escrito	
EPVAB4.4.1	ABD	Analizar alomenos un exemplo publicitario	Analizar alomenos dous exemplos publicitarios	Analizar alomenos tres exemplos publicitarios	Analizar alomenos tres exemplos publicitarios e explicalos por escrito	

calificación cuantitativa: en vías de logro - de 1 a 4 suficiente - de 5 a 6 avanzado - de 7 a 8 excelente - de 9 a 10

Cadro 7. Modelo de rúbrica

Neste cadro expónse o modelo de rúbrica que se utilizará para cualificar axeitadamente cada un dos estándares de aprendizaxe da unidade didáctica, indicando tamén os instrumentos de avaliación empregados para cada estándar.

**CADROS UNIDADES DIDÁCTICAS
EPVA 1º ESO**

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES					PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN												
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-f n	B1.1 B1.2	B1.1.	CCEC	EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
b-f-n a-c-d n-o a-f-n	B1.3 B1.5 B1.5	B1.2	CAA	EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CSIEE	EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CCEC	EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
a-c-d n	B1.6	B1.3	CCL	EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
b-f n b-f-n a-c-d n-o	B1.4	B1.4	CCL	EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CSIEE	EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CCEC	EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
	B1.7 B1.8	CSIEE	EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
a-f-n	B1.9 B1.10	B1.5	CCEC	EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.	50%	10%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																							
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES					PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN															
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.				
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B			
a-c f-o	B1.11	B1.6	CSIEE	EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
b-c-e f-g-n	B1.12	B1.7	CCL	EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
			CSC	EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
			CCEC	EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CAA	EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CSC	EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compoñendoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CSC	EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
			CSC	EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Unidade 3

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES					PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN												
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
a-c-d e-f a-c-d e-f	B2.1	B2.1	CCL	EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	50%	16,6%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CCL	EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	50%	16,6%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CD	EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	50%	16,6%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
			CCL	EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	50%	16,6%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
a-c-d e-f	B2.2	B2.2	CD	EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	50%	16,6%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CCL	EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	50%	16,6%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- CUANTITATIVA*
- A** probas de avaliación de contidos
- CUALITATIVA*
- B** rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES					PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN												
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
c-f-g i-h-o	B2.3.	B2.3.	CCL	EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
a-c-e h-ñ-o	B2.4	B2.4	CSC	EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
a-d-e f-h-o	B2.5	B2.5	CCL	EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CD	EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-n-o	B3.1	B3.1	CAA	EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	
b-f-n-o	B3.2	B3.2	CMCCT	EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	
b-n-o	B3.3	B3.3	CD	EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	
b-f-n-o	B3.4	B3.4	CMCCT	EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	
b-o	B3.5 B3.6	B3.5	CSIEE	EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.	50%	14,2%	X X	X X	X X	X X	X X	X X	X X	X X	X X		X X		X X	
b-f-o	B3.7	B3.6	CMCCT	EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	
b-o	B3.8	B3.7	CCEC	EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-f-g-o	B3.9	B3.8	CMCCT	EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
b-o	B3.10	B3.9	CMCCT	EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
b-f-o b-g-f-o	B3.11	B3.10	CCEC	EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
			CSIEE	EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
b-n-o	B3.12	B3.11	CMCCT	EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, biselector, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
b-f-n-o	B3.13	B3.12	CCEC	EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
b-f	B3.14	B3.13	CAA	EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
b-f	B3.15	B3.14	CSIEE	EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
b-f-g-o	B3.16	B3.15	CMCCT	EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES					PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN												
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-n	B3.17	B3.16	CCEC	EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
b-f-n	B3.18	B3.17	CAA	EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
b-f-n	B3.19	B3.18	CCEC	EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
b-f-n-o	B3.20	B3.19	CMCCT	EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

**CADROS UNIDADES DIDÁCTICAS
EPVA 3º ESO**

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-c-d f-g-n	B1.1	B1.1.	CAA	EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CSIEE	EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X
b-d-f g-n	B1.2	B1.2	CSIEE	EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
a-c-d f-n	B1.3 B1.4	B1.3	CCEC	EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquejos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
a-c-d f-n	B1.5 B1.6 B1.7	B1.4	CSIEE	EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CSC	EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CSIEE	EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-c-f g-n	B1.8	B1.54	CCL	EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CCEC	EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CCEC	EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CAA	EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CSIEE	EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CSC	EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CSC	EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	50%	14,2%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN														
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.		
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B	
a-d-f a-n	B2.1 B2.2	B2.1	CAA	EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
e-g-o a-c-d f-h	B2.3 B2.4	B2.2	CSC	EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
			CCEC	EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
a-c-f h-ñ	B2.5	B2.3	CD	EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
e-l-n ñ-o	B2.6	B2.4	CCL	EPVAB2.4.1. Distingue significante e significado nun signo visual.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
a-d-f a-n	B2.7 B2.8	B2.5	CCL	EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
			CCEC	EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
e-g-o	B2.9	B2.6	CCL	EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
			CD	EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.	50%	11,1%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
a-c-e e-h	B2.10	B2.7	CCL	EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
a-c-d e-o	B2.11	B2.8	CSC	EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
a-c-d e-o	B2.12	B2.9	CCL	EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
a-c-d f-h-i	B2.13	B2.10	CCEC	EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
e-g-i	B2.14	B2.11	CD	EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	<i>CUANTITATIVA</i>
A	probas de avaliación de contidos
	<i>CUALITATIVA</i>
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos				Cualif.			
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-f-g	B3.1	B3.1	CCL	EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-n	B3.2	B3.2	CAA	EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-n	B3.3	B3.3	CMCCT	EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-e-f-g	B3.4	B3.4	CMCCT	EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
			CA	EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X
b-e-f-g	B3.5	B3.5	CMCCT	EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-o	B3.6	B3.6	CSIEE	EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-g-n	B3.7	B3.7	CMCCT	EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	50%	12,5%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-f-g-n	B3.8 B3.9	B3.8	CD	EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-n-o	B3.10	B3.9	CMCCT	EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-n-o	B3.11	B3.10	CMCCT	EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X
b-f-n-o	B3.12	B3.11	CCEC	EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

**CADROS UNIDADES DIDÁCTICAS
EPVA 4º ESO**

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
a-c-d e-h	B1.1	B1.1.	CCEC	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual..	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	
a-d-g-n	B1.2 B1.3 B1.4	B1.2	CCEC	EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	
			CCEC	EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	
			CCEC	EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

	CUANTITATIVA
A	probas de avaliación de contidos
	CUALITATIVA
B	rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																					
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN														
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.		
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B	
b-c-e g-n-b c-e-n	B1.5 B1.6 B1.7	B1.1.3	CCEC	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X		
			CSIEE																		
			CCEC	EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
			CSIEE																		
			CAA																		
CD																					
d-f-l n	B1.8 B1.9	B1.1.4	CSIEE	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica a produción de proxectos persoais e de grupo.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CCEC																		
b-c-e g-n	B1.10 B1.11	B1.1.5	CSIEE	EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
			CCEC																		
			CSIEE	EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
			CCEC																		

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- CUANTITATIVA**
- A** probas de avaliación de contidos
- CUALITATIVA**
- B** rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																						
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN															
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.			
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B		
b-f-g n-o	B2.1 B2.2 B2.3 B2.4	B2.1	CAA	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descriptivo do perceptivo.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
			CMCCT				X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
			CAA	EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	
			CMCCT				X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	
			CAA	EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X
			CMCCT				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X
CAA	EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplicación á creación de deseños persoais.	50%	25%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
CMCCT				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- CUANTITATIVA**
- A** probas de avaliación de contidos
- CUALITATIVA**
- B** rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-f-g o	B2.5 B2.6 B2.7 B2.8 B2.9 B2.10 B2.11	B2.2	CAA CMCCT	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
			CAA CMCCT	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		
			CAA CMCCT	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
			CAA CMCCT	EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
b-e-i o	B2.12	B2.3	CAA CMCCT	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																				
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
a-c-d f-h-l	B3.1 B3.2 B3.3 B3.4	B3.1	CSIEE	EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	50%	33,3%	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	
			CCEC																	
c-e-g i	B3.5	B3.2	CCEC	EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	50%	33,3%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
			CSIEE	EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	50%	33,3%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																						
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN															
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.			
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B		
b-e-f i	B3.6 B3.7 B3.8 B3.9 B3.10	B3.3	CSIEE	EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
			CCEC				X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
			CSIEE	EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X
			CCEC				X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	
			CSIEE	EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X
			CCEC				X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	
			CD	EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X
			CSIEE				X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
			CCEC				X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X		
			CSIEE	EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X
CCEC	X	X	X				X	X	X	X	X		X			X	X					

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- CUANTITATIVA*
- A** probas de avaliación de contidos
- CUALITATIVA*
- B** rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																						
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN															
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.			
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B		
a-h-n ñ	B4.1 B4.2	B4.1	CD	EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X		
			CSIEE				X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X		
			CCEC				X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X		
e-l-n o	B4.3 B4.4 B4.5	B4.2	CD	EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X		
			CSIEE				X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X		
			CCEC				X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X		
			CD	EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	50%	20%	X		X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X
			CSIEE				X		X	X	X	X	X	X	X			X		X	X	
			CCEC				X		X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X
			CD				EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	50%	20%	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X
CSIEE	X	X	X	X	X	X				X	X	X			X		X	X				
CCEC	X	X	X	X	X	X				X	X	X			X		X	X				

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación																					
OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN														
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.		
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B	
a-e-f g	B4.6 B4.7 B4.8	B4.3	CD	EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	50%	25%															
			CSIEE				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
			CCEC																		
			CD	EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	50%	25%															
			CSIEE				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
			CCEC																		
			CAA	EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	50%	25%															
			CD				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
			CSIEE																		
CCEC																					
a-c-d f-h-n o	B4.9	B4.4	CD	EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	50%	25%															
			CSIEE				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					
			CCEC																		

COMPETENCIAS CLAVE

- CCL** Comunicación lingüística
- CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- CD** Competencia dixital
- CAA** Competencia aprender a aprender
- CSC** Competencias sociais e cívicas
- CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- CCEC** Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

- A** observación directa e/ou indirecta
- B** valoración individual cuantitativa
- C** valoración individual cualitativa
- D** valoración colectiva cuantitativa
- E** valoración colectiva cualitativa
- F** procedementos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

- a** avaliación de probas de contidos
- b** rúbricas/escalas de valoración
- c** debates e postas en común
- d** proxectos individuais e de grupo
- e** proxectos multimedia
- f** enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

- A** *CUANTITATIVA*
probas de avaliación de contidos
- B** *CUALITATIVA*
rúbricas/escalas de valoración e observación

Anexo

Onde se describen os procedimentos a aplicar de cara á recuperación das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 2019/2020, así como a adaptación da programación aos modos semipresencial e non presencial, no caso de ter que adaptar a actividade lectiva a algún destes escenarios

1. Recuperación das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 2019/2020

1.1. APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES NON ADQUIRIDAS NO CURSO ANTERIOR

1.a) Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

Valoraranse as aprendizaxes imprescindibles correspondentes a este nivel, estudando se se acadaron dacordo cos criterios previstos na programación e as súas adaptacións. Tendo en conta o que xa sabemos respecto do acontecido no curso anterior, prestaremos especial atención ás posibles carencias nos contidos máis primordiais.

1.b) Análise e valoración dos resultados da avaliación inicial

Valoraranse os resultados da avaliación inicial á luz das posibles deficiencias na aprendizaxe derivadas das circunstancias do curso anterior, incidindo especialmente nas aprendizaxes non impartidas mencionadas no punto anterior.

1.c) Incorporación das aprendizaxes non adquiridas á programación

Tratarase de incluír os contidos e aprendizaxes non impartidos dunha forma transversal en sintonía cos correspondentes ao curso 2020-2021, sempre dende un enfoque competencial, a través dunha metodoloxía baseada en propostas que inciten á participación e favorezan a aprendizaxe, tal e como explicamos no apartado correspondente.

1.2. PLANS DE REFORZO E RECUPERACIÓN

Nos casos en que sexa necesario, deseñaranse propostas concretas de programas de reforzo e recuperación individualizados dacordo cos criterios establecidos na programación.

1.3. INFORMES INDIVIDUALIZADOS

Os informes individualizados realizados ao final do curso 2019-20, así como os resultados da avaliación inicial, servirán de base para incidir naqueles aspectos curriculares que requiran reforzo, sempre dende un enfoque competencial flexible.

1.4. AXUSTES CURRICULARES

Os diferentes planes de reforzo desenvolveranse mediante axustes curriculares, segundo as necesidades individuais do alumnado reflectidas tanto nos informes individualizados como nos resultados da avaliación inicial. Estes plans estenderanse, alomenos, durante o primeiro trimestre do curso 2020/2021.

1.5. METODOLOXÍA

A metodoloxía adaptarase igualmente tendo en conta as necesidades educativas, tanto do grupo, como de cada caso individual.

2. Actuacións en función dos posibles escenarios en función da situación sanitaria: actividade lectiva presencial, semipresencial e/ou non presencial.

2.1. ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL

No caso de permanecer todo o curso en actividade lectiva presencial, a programación vixente será a que vimos de expoñer, sen máis cambios que os que reclame o desenvolvemento normal do curso e sempre dentro da casuística contemplada pola lexislación.

2.2. ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL E NON PRESENCIAL

No caso de que a actividade lectiva abandone a presencialidade, os criterios aplicados serán en principio os mesmos tanto para a actividade presencial como para a non presencial. A diferenza radica en que a semipresencialidade favorece unha atención personalizada máis efectiva que a que se deriva do uso e medios exclusivamente telemáticos, polo que a profundidade con que se tratarán certos temas pode favorecer unha aprendizaxe máis efectiva.

2.a) *Aprendizaxes imprescindibles para a adquisición das competencias clave*

Estas aprendizaxes son as que figuran no cadro ao final deste anexo, onde se expón dun modo gráfico a relación entre os distintos elementos que constitúen a programación didáctica.

2.b) *Revisión dos obxectivos*

Os obxectivos permanecerán, na medida do posible dentro dos parámetros que se expoñen no cadro de aprendizaxes imprescindibles.

2.c) *Metodoloxía*

En caso de actividade semipresencial e non presencial, a metodoloxía destacará especialmente estes aspectos:

1- Os traballos propostos serán, preferentemente de carácter individual. Suspéndense ou minimízanse as actividades colaborativas en grupo, exceptuando casos moi singulares en que a actividade non implique contacto físico, e poida ser abordada a través de medios telemáticos. Pensamos que este sistema de traballo pode ser útil cando se trate de actividades pertencentes aos bloques de contidos referidos á educación audiovisual, que non require, en moitos casos, o emprego de soportes físicos.

2- As dimensións e formatos abranguerán serán tales que permitan o estudo eficaz do detalle de cada peza ou exercicio por medios telemáticos, para facilitar así unha valoración o máis exhaustiva posible dos pormenores técnicos da elaboración da peza ou a resolución do exercicio.

3- O esquema de temporalización readaptarase respecto do establecido na programación didáctica, dado que as restricións inherentes ás condicións propias do teletraballo e a semipresencialidade fan imposible un seguimento individualizado e en tempo real das sesións lectivas.

As actividades serán deseñadas para ser compartidas a través de sistemas básicos de conectividade que permitan minimizar ao máximo os efectos da fenda dixital nos estudantes.

2.d) *Materiais e recursos empregados*

Nas presentes circunstancias, faise máis evidente a necesidade de contar con canais de comunicación e sistemas de transmisión de datos baseados en TIC.

No que respecta aos recursos de conectividade e aos medios telemáticos para facer seguimento das actividades propostas, o departamento ten creado grupos de whatsapp e listas de correo electrónico en cada grupo e nivel, a fin de manter unha comunicación cotiá efectiva. Os alumnos de Bacharelato contan ademais cunha canle en Youtube (Miguelanxo Debuxo) onde dispoñen de vídeos con animacións sobre exercicios do curso, que poden consultar para repasar dúbidas ou asentir conceptos. Asímismo, temos tamén aberta e a disposición a Aula Virtual do centro, así como acceso a sistemas de videoconferencia para atender consultas en tempo real.

2.e) *Información e comunicación*

A fin de manter unha comunicación fluida cos estudantes e as súas familias, o departamento ten creado grupos de whatsapp e listas de correo electrónico en cada grupo e nivel. Temos tamén aberta e a disposición a Aula Virtual do centro, así como sistemas de videoconferencia para atender consultas en tempo real de modo concertado.

Por outra banda, calquera noticia ou circunstancia que poida afectar a alumnos que cursan materias deste Departamento, será publicada puntualmente na páxina web do centro, órgano de referencia para a comunicación de novidades

2.f) *Avaliación e cualificación*

1. *Procedementos de avaliación*

Poñeremos especial énfase nos seguintes procedementos de avaliación:

- *A. Observación directa e/ou indirecta do alumno/a.*

Permite recoller información sobre a súa actitude, o seu grado de integración e a súa disposición cara os contidos e o proceso de aprendizaxe. Esta observación só valorará o seu comportamento respecto ao uso dos medios telemáticos aos que todos quedamos supeditados.

- *B. Valoración individual cualitativa.*

Permite recoller información cualitativa sobre o grado de comprensión e asimilación da materia e o grao de implicación nas actividades individuais reflectida a través de medios telemáticos.

- *C. Valoración individual cuantitativa.*

Permite recoller información sobre resultados específicos que revelen o grado de comprensión e asimilación da materia e o grao de implicación nas actividades individuais, e cuantificalos. Todo isto, en relación ás actividades individuais reflectida a través de medios telemáticos.

- *D. Procedementos mixtos.*

Unha combinación dos anteriores. útil para establecer enfoques globais.

2. *Instrumentos de avaliación:*

Poñeremos especial énfase nos seguintes instrumentos de avaliación:

- *A. Avaliación de probas de contidos.*

Busca un reflexo obxectivo do nivel de asimilación de contidos polo alumno. Adoita cuantificar o resultado. Só contabilizarán aquelas probas cuxo formato permita a súa realización por medios telemáticos.

- *B. Rúbricas/escalas de valoración.*

Permite recoller información sobre certos Estándares de aprendizaxe en particular e graduar o nivel de logro. Sempre respecto da aprendizaxe que é posible acadar a través de medios telemáticos.

- *C. Proxectos multimedia.*

Reflicten as capacidades do alumno para o traballo multitarefa e a adquisición de novas capacidades. Considerámolo un instrumento idóneo cando se trata de aplicar a fórmulas de ensino telemático.

3. *Cualificación final:*

O procedemento seguido para obter a cualificación final do curso contemplará estes aspectos:

A) *Cualificación final*

A cualificación final do alumno será a media aritmética das tres cualificacións trimestrais. En caso de haber fraccións decimais nesta media, redondearase a nota con decimais ao valor enteiro da cualificación, excepto no caso de que a fracción decimal sexa de 0,5 ou máis, en que se adxudicará o valor enteiro seguinte.

Excepcionalmente, en caso de que a media da cualificación final estea comprendida entre 4,5 e 4,9 - ámbolos dous inclusive-, o alumno deberá realizar un programa de traballo complementario proposto polo profesor para poder acadar unha nota de 5.

B) *Cualificacións trimestrais*

A cualificación obtense dacordo co procedemento sinalado na programación, que é a media aritmética das tres notas dos tres trimestres. En situacións de semipresencialidade ou non presencialidade, primará, á hora de establecer as cualificacións, un enfoque primordialmente competencial.

C) Mínimos esixibles para obter unha avaliación positiva. Casos excepcionais

1) Para alcanzar avaliación positiva, tanto en cada trimestre como ó final do curso, é preciso ter entregado tódolos traballos propostos cada trimestre polo profesor nos prazos requeridos. Deixar de entregar un traballo enténdese que pode ser motivo de suspenso nun trimestre, e como consecuencia, pode afectar á nota final do curso. Esta medida non se aplicará nos casos de ausencia por enfermidade ou outras causas razonadas e debidamente xustificadas.

2) A nota mínima a acadar en cada trimestre para obter unha avaliación positiva é de 5 puntos.

3) Como xa dixemos, a cualificación final exprésase como a media aritmética das cualificacións trimestrais. Esta media debe ser alomenos de 5. Excepcionalmente, en caso de que a media da cualificación final estea comprendida entre 4,5 e 4,9 - ámbolos dous inclusive-, o alumno deberá realizar un programa de traballo complementario proposto polo profesor -que poderá resolver fóra do horario lectivo- para poder acadar unha nota de 5. Este traballo será do mesmo tipo que as actividades desenvolvidas ao longo do curso.

4) Excepcionalmente, en caso de que a nota final do curso non acade cualificación positiva, o profesor pode convocar, se o considera oportuno, unha proba final de repesca que estará constituída por tres bloques de contidos, cada un deles correspondente a un trimestre. O alumno examínase dos bloques correspondentes aos trimestres que suspendeu, e deberá obter como mínimo unha nota de 5 en cada un deles.

5) Excepcionalmente, se un alumno aproba dous trimestres e suspende un, pode obter unha nota final positiva, sempre e cando se dean estas condicións:

- A cualificación do trimestre suspenso non debe ser inferior a 4 puntos.
- A cualificación media dos tres trimestres, incluíndo o trimestre suspenso, debe ser como mínimo de 6 puntos.

D) Criterios de promoción e recuperación

1) Promoción na convocatoria ordinaria:

Considérase que un alumno aproba a asignatura, e polo tanto promociona, cando a media aritmética das cualificacións dos tres trimestres é igual ou superior a 5.

2) Promoción na convocatoria extraordinaria:

Considérase que un alumno aproba a asignatura, e polo tanto promociona, cando a cualificación obtida nas probas extraordinarias é igual ou superior a 5.

3) A recuperación nas cualificacións trimestrais

Cando un alumno non acade nota suficiente para aprobar un trimestre, terá dereito a que se lle ofrezca unha proba de recuperación. Tras celebrarse a proba, a nota do trimestre suspenso serálle reemplazada pola nota da proba de recuperación.

O exame poderá ser reemplazado por un lote de exercicios, se o profesor o estima conveniente.

4) A recuperación na cualificación final

En caso de que a nota final do curso non acade cualificación positiva, o profesor pode convocar unha proba final de repesca. Esta constará de tres bloques de contidos, cada un deles correspondente a un trimestre. Polo demais, en canto a estrutura e contidos, a proba final será similar aos das probas ordinarias. O alumno examínase dos bloques correspondentes aos trimestres que ten suspensos, e deberá obter como mínimo unha nota de 5 en cada un deles.

Cando un alumno con avaliación positiva queira subir a nota final de curso, igualmente pode presentarse á proba final de repesca para subir unha ou varias notas trimestrais. As cualificacións obtidas reemplazarán ás dos trimestres correspondentes.

5) A recuperación na proba extraordinaria

En caso de que un alumno/a non acade cualificación positiva na convocatoria ordinaria, éste ten dereito a unha proba extraordinaria de estrutura e características idénticas aos das probas ordinarias, e que será cualificada atendendo aos mesmos criterios. De non obter avaliación positiva nesta convocatoria, a materia contará como suspensa a efectos de promoción no contexto das notas do curso.

6) Pendentes

Criterios de cualificación:

Os alumnos pendentes teñen dereito a unha proba específica proposta polo Departamento, e que se celebrará dacordo cun calendario proposto pola dirección. Poden igualmente acadar avaliación positiva por avaliación continua, seguindo un programa de actividades.

A) Superación por avaliación continua

A actividade principal para obter información de cara á avaliación dos alumnos con materias pendentes, serán as probas de recuperación de pendentes, que terán lugar dacordo co calendario xeral do centro. Haberá unha por trimestre, serán deseñadas a partir dos contidos mínimos da materia, deberán ter o mesmo formato que ás probas trimestrais, estarán rexidas polos mesmos criterios de avaliación e cualificación.

Se o profesor o considera conveniente, e coa aprobación do Departamento, a proba de recuperación pode ser reemplazada por unha batería de exercicios que reflictan de modo efectivo un coñecemento dos contidos mínimos da asignatura por parte do alumno. Estes exercicios terán un formato similar ao dos traballos suplementarios de aula, e deberán ser entregados todos eles en forma e prazo, dacordo coas directrices que marque o profesor. A efectos de cualificación, cada lote de exercicios será puntuado de 0 a 10.

B) Superación por proba extraordinaria

Os alumnos terán dereito, en caso de non obter media de 5 por vía de avaliación continua, a un exame final, que versará sobre tódolos contidos mínimos da materia. O exame puntuará de 0 a 10, sen decimais. Nesta proba será preciso acadar alomenos un 5 para obter avaliación positiva. En todo caso, as medidas e actividades de recuperación, reforzo ou de ampliación de contidos para alumnos con materias pendentes serán propostas e supervisadas polo profesor, que será quen determine xustificadamente en qué casos e baixo qué criterios deberán aplicarse.

C) Niveis mínimos de logro esixibles para materias pendentes

Os contidos niveis mínimos de logro que rexerán sobre as probas de avaliación de pendentes, son os mesmos que os da asignatura impartida de forma ordinaria, e que aparecen indicados no apartado correspondente.

D) Programas de reforzo, recuperación e atención a pendentes

O Departamento poderá programar actividades para aqueles alumnos con asignaturas pendentes, así como os que presenten déficit de aprendizaxe ou queiran someterse a un plan de reforzo deseñado polo profesor, dacordo cos membros do departamento. Estes programas abranguerán o curso completo, e desenvolveranse fóra do horario lectivo.

E) Programas de reforzo da aprendizaxe

Todo plan de reforzo, que eventualmente se aplicará aos alumnos que o precisen, consistirá nun abano de actividades nas que o profesor traballará, durante o curso, os contidos máis problemáticos, ou nos que parezan xurdir máis complicacións, respecto á materia tratada cada semana na aula. Asimesmo, o alumno disporá, dacordo co profesor, dunha hora semanal para facer consultas. As actividades de reforzo serán supervisadas e valoradas polo profesor dacordo cos criterios de cualificación habituais para as probas ordinarias. Cando estes planos de reforzo impliquen, a criterio do profesor, unha proba de recuperación, os criterios que aplicaremos na súa cualificación serán tamén os mesmos que rexen para as probas ordinarias.

F) Programas específicos para alumnos con materias pendentes

Os alumnos con materia pendente poden solicitar participar nun plan de reforzo se eles o demandan ou o profesor o recomenda. O procedemento, en todo caso, será o que expoñemos máis arriba, coa diferenza de que os contidos a tratar serán os correspondentes á materia pendente

2.g) Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e ao alumnado que tivese dificultades derivadas da fenda dixital

Nestes casos, o Departamento procurará paliar estas carencias recorrendo ao apoio tanto do Departamento de Orientación como do Equipo Directivo e as institucións educativas a fin de favorecer que o alumno dispoña dos recursos necesarios para acadar unha aprendizaxe efectiva.

Educación Plástica, Visual e Audiovisual 1º ESO

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN														
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.		
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B	
b-f	B1.1	B1.1.	CCEC	EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
n	B1.2						X	X	X			X	X	X			X			X	
b-f-n a-c-d n-o a-f-n	B1.3 B1.5 B1.5	B1.2	CAA	EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
			CSIEE	EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
			CCEC	EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
a-c-d n	B1.6	B1.3	CCL	EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
b-f n b-f-n a-c-d n-o	B1.7 B1.8	B1.4	CCL	EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
			CSIEE	EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
			CCEC	EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
a-f-n	B1.9 B1.10	B1.5	CCEC	EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e substractiva e as cores complementarias.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
a-c f-o	B1.11	B1.6	CSIEE	EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
b-c-e f-g-n	B1.12	B1.7	CCL	EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CCEC	EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CAA	EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CSC	EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
			CSC	EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X

a-c-d e-f	B2.1	B2.1	CCL	EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
a-c-d e-f	B2.2	B2.2	CD	EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
			CCL	EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X	
c-f-g i-h-o	B2.3.	B2.3.	CCL	EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X	X			X		X	X
b-n-o	B3.1	B3.1	CAA	EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-f-n-o	B3.2	B3.2	CMCCT	EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-n-o	B3.3	B3.3	CD	EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-f-n-o	B3.4	B3.4	CMCCT	EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-o	B3.5 B3.6	B3.5	CSIEE	EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.	50%	100%	X X	X X	X X			X X	X X	X X						X X	X X
b-f-o	B3.7	B3.6	CMCCT	EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-o	B3.8	B3.7	CCEC	EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-f-g-o	B3.9	B3.8	CMCCT	EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-o	B3.10	B3.9	CMCCT	EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-n-o	B3.12	B3.11	CMCCT	EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisección, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-f-n-o	B3.13	B3.12	CCEC	EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-f	B3.14	B3.13	CAA	EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-n	B3.17	B3.16	CCEC	EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	50%	100%	X	X	X			X	X	X				X		X	X
b-f-n	B3.18	B3.17	CAA	EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	50%	100%	X	X	X			X	X	X				X		X	X
b-f-n	B3.19	B3.18	CCEC	EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	50%	100%	X	X	X			X	X	X				X		X	X
b-f-n-o	B3.20	B3.19	CMCCT	EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	50%	100%	X	X	X			X	X	X				X		X	X

Educación Plástica, Visual e Audiovisual 3º ESO

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN													
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.	
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B
b-c-d f-g-n	B1.1	B1.1.	CAA	EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-d-f g-n	B1.2	B1.2	CSIEE	EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
a-c-d f-n	B1.3 B1.4	B1.3	CCEC	EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquejos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
	B1.5 B1.6 B1.7	B1.4	CSIEE	EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
	B1.5 B1.6 B1.7	B1.4	CSIEE	EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-c-f g-n	B1.8	B1.54	CCL	EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
			CCEC	EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
			CCEC	EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
			CAA	EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
			CSC	EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
			CSC	EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
a-d-f a-n	B2.7 B2.8	B2.5	CCEC	EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	50%	100%	X	X	X			X	X	X	X		X		X	X
a-c-e e-h	B2.10	B2.7	CCL	EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	50%	100%	X	X	X			X	X	X	X		X		X	X
a-c-d e-o	B2.11	B2.8	CSC	EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	50%	100%	X	X	X			X	X	X	X		X		X	X
b-f-g	B3.1	B3.1	CCL	EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X

b-f-n	B3.2	B3.2	CAA	EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-f-n	B3.3	B3.3	CMCCT	EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-e-f-g	B3.4	B3.4	CMCCT	EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-e-f-g	B3.4	B3.4	CA	EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-e-f-g	B3.5	B3.5	CMCCT	EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-f-o	B3.6	B3.6	CSIEE	EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-f-g-n	B3.7	B3.7	CMCCT	EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-f-g-n	B3.8 B3.9	B3.8	CD	EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-f-n-o	B3.10	B3.9	CMCCT	EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X
b-f-n-o	B3.11	B3.10	CMCCT	EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	50%	100%	X	X	X			X	X	X			X		X	X

COMPETENCIAS CLAVE

CCL	Comunicación lingüística
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
CD	Competencia dixital
CAA	Competencia aprender a aprender
CSC	Competencias sociais e cívicas
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
CCEC	Conciencia e expresións culturais

PROCEDEMOTOS DE AVALIACIÓN

A	observación directa e/ou indirecta
B	valoración individual cuantitativa
C	valoración individual cualitativa
D	valoración colectiva cuantitativa
E	valoración colectiva cualitativa
F	procedimentos mixtos

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

a	avaliación de probas de contidos
b	rúbricas/escalas de valoración
c	debates e postas en común
d	proxectos individuais e de grupo
e	proxectos multimedia
f	enquisas, bases de datos e/ou outros

CUALIFICACIÓN

<i>CUANTITATIVA</i>
A probas de avaliación de contidos
<i>CUALITATIVA</i>
B rúbricas/escalas de valoración e observación

Educación Plástica, Visual e Audiovisual 4º ESO

Cadro de visualización das relacións entre os principais elementos da Programación

OBXECTIVOS, CONTIDOS E CCAA			COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES				PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN														
Obxectivos	Contidos	Criterios de Avaliación	Competencias Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consec.	Peso cualific.	Procedementos						Instrumentos						Cualif.		
							A	B	C	D	E	F	a	b	c	d	e	f	A	B	
a-c-d e-h	B1.1	B1.1.	CCEC	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual..	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
a-d-g-n	B1.2 B1.3 B1.4	B1.2	CCEC	EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
				EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
				EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-c-e g-n-b c-e-n	B1.5 B1.6 B1.7	B1.1.3	CCEC	EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CSIEE																		
			CAA																		
			CD																		
d-f-l n	B1.8 B1.9	B1.1.4	CSIEE	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplicao á produción de proxectos persoais e de grupo.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CCEC																		
b-f-g n-o	B2.1 B2.2 B2.3 B2.4	B2.1	CAA	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CMCCT																		
			CAA	EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
			CMCCT																		
			CAA																		
CMCCT	EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplicao á creación de deseños persoais.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X			
CAA																					
b-f-g o	B2.5 B2.6 B2.7 B2.8 B2.9 B2.10 B2.11	B2.2	CAA CMCCT	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CAA CMCCT	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CAA CMCCT	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CAA CMCCT	EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	50%	100%	X	X	X			X	X	X						X	X
b-e-i o	B2.12	B2.3	CAA CMCCT	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
a-c-d f-h-l	B3.1 B3.2 B3.3 B3.4	B3.1	CSIEE	EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
			CCEC																		
			CCEC	EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	
b-e-f	B3.6	B3.3	CSIEE		50%	100%	X	X	X			X	X	X					X	X	

COMPETENCIAS CLAVE**PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN****INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN****CUALIFICACIÓN****CCL** Comunicación lingüística**A** observación directa e/ou indirecta**a** avaliación de probas de contidos*CUANTITATIVA***CMCCT** Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía**B** valoración individual cuantitativa**b** rúbricas/escalas de valoración**A** probas de avaliación de contidos**CD** Competencia dixital**C** valoración individual cualitativa**c** debates e postas en común**CAA** Competencia aprender a aprender**D** valoración colectiva cuantitativa**d** proxectos individuais e de grupo*CUALITATIVA***CSC** Competencias sociais e cívicas**E** valoración colectiva cualitativa**e** proxectos multimedia**B** rúbricas/escalas de valoración e observación**CSIEE** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**F** procedimentos mixtos**f** enquisas, bases de datos e/ou outros**CCEC** Conciencia e expresións culturais